

TAUTA CIVILIZACIJOS SKERSVĖJUOSE

Prof. Romualdas Grigas

Ir šiapus, ir anapus Atlanto tebėra gana paplitusi nuostata: vos ne visas socialines negeroves, visus pagrindinius iškrypimus ir negandas, kurios yra apnikusios lietuvių tautą, suversti vienam adresatui - okupaciniam sovietiniam režimui. Apie tai prirašyta ir prikalbėta ganėtinai daug.

Iš esmės tokie kaltinimai yra teisingi ir nenuuginčijami. Tačiau ši tiesa yra tik dalinė. Ir dar tenka pridurti: asmuo, kategoriškai besilaikantis tokios pozicijos, tarsi pats save įstato į rėmus, kurie jam neleidžia skvarbesniu, atidesniu žvilgsniu giliau pažvelgti į istorines erdves bei socialines lietuvių tautos egzistencijos sąlygas.

Man regis, kad mes - lietuvių tauta - lygiai kaip ir kitos panašaus likimo tautos esame atsidūrę ne tik ištis labai slogaus posovietinio palikimo ir atviro, demokratinio pasaulio sandūroje. Šis dviejų skirtingų kultūrų susidūrimas ne tik gydo mūsų paliegusį kūną, bet sukelia ir aibę nereikalingų, net nuostolingų įtampų, pradedant nuo savanaudiškos politiko ar valdininko elgsenos, nuo apsileidusio, nemokančio ūkininkauti kaimiečio ir baigiant piliečių nesugebėjimu burtis draugėn, ginant savus interesus.

Mes, lietuviai, esame atsidūrę dar ir trijų kokybiškai skirtingų epochų (civilizacijų) sankirtoje. Sąlygiškai tas epochas būtų galima pavadinti daugiau ar mažiau įprastais: agrarinės, pramoninės-

industrinės ir poindustrinės (arba postmoderniosios) vardais. Pirmoji iš jų atitiktų kaimo suformuotą žemdirbiškąją mąstyseną ir senąją, įvairiaisiais simboliais išmargintą lietuvių etninę kultūrą. Antroji atstovauja išaugusius miestus, pramoniniu būdu organizuojamą žemės ūkio gamybą, suklestėjusias mokslo ir kiek susilpnėjusias bažnyčios pozicijas. Deja, šios epochos raiška Lietuvoje sutapo su sovietine okupacija. Toks sutapimas lietuviams (jų tautinės tapatybės išsaugojimo požiūriu) buvo bene dvigubai nuostolingesnis.

Trečiosios epochos apibūdinimas yra daug sudėtingesnis. Poindustrinės epochos visuomenės bruožai yra labai įvairūs ir dėl jų tebesiginčijama. Čia ir patogios gyvenimo sąlygos, ir nuolat pabrėžiamos žmogaus teisės, laisvės bei jo kūrybinė savi-teiga (apie pareigas kažkodėl kalbama mažiau), žmogaus materialinių ir jausminių poreikių tenkinimas bei ir visuomenės (tautos) išsibastymas į atskirus, tarp savęs nebesusikalbančius darinius. Prie šios epochos bruožų priskirtinas ir informacijos, tame tarpe, "piktos", sprogimas - jos primityvus atvirumas, ypač žalojantis vaiko ar paauglio psichiką. Pastebimas ir pasaulio galingesniųjų kultūrinis imperializmas (pavyzdžiui, JAV) bei ryškėjantis bendros socialinės tvarkos stygius.

Lietuvis, kuris sovietinės okupacijos metais bet kokia kaina siekė išsaugoti savo ta-

Dž. G. Barysaitės nuotraukoje: Lietuvos Respublikos Prezidento Valdo Adamkaus susitikimas (1998 m.) su "Vilties partnerystės" grupe iš Cleveland, Ohio, kasmet dirbančia Klaipėdoje. Prezidentas dėkoja grupės koordinatoriui - dr. G. Sabataičiui. "Vilties partnerystės" grupė netrukus vėl išvyks į Lietuvą. (Plačiau apie tai - sekančiame numeryje)

patybę, daugiau ar mažiau įsisąmonintai laikėsi tų simbolių ir tos istorinės-kultūrinės atminties, kurią galėtume priskirti agrarinės (praities) epochos dvasiai. Etnokultūra jam buvo saviginos būdas. Bet ją negailestingai traiskė ne tik bolševizmas ir rusifikacija. Ją taip pat ardė ir istoriškai neišvengiama, palyginus, gana staigi, ir apmaudžiausia, kad su lietuviui svetimu kvapu bei metodais priimta urbanizacija bei pramonės augimas. Šalia pokario ginkluotos kovos ir šimtą tūkstantinių trėmimų bei įkalinimų kalėjimų, naikinusių lietuvių tautos genetinę elitą, būtent spartus pramonės imonių ir miestų augimas, susiurbęs tūkstančius energingesnių, gyvybingesnių vakarykščių kaimiečių, jau beveik palaidojo agrarinės epochos išpuoselėtą lietuviškąją etnokultūrą.

Žinoma, agrarinės epochos dvasia ir jos simboliai nėra numirę. Jie tebegyvi, teberusenantys vyresniosios

kartos žmonių širdyse. Bet juk visi matome: įvairiausiai pavidalais iš Vakarų pasaulio, ypač iš JAV, veržiasi postindustrinės, postmoderniosios gyvensenos įtaka. Kaip ir kiekviena sraunesnė srovė, taip ir postmodernizmas savo paviršiuje neša nespėjančias nusėsti nuosėdas, t.y. tiesiog šlamštą. Nusilpusios kultūros ir pakirsto tautinio bei dorovinio atsparumo sąlygomis tokios nuosėdos, toks šlamštas kur kas lengviau užkliūna ir pasilieka, vykdydamas savo blogąją misiją. Nuodingos nuosėdos prasiskverbia į visas tautos ląsteles: politiką, ekonomiką, profesionalųjį meną, šeimą, ypač į vaikų, paauglių ir jaunuolių širdis, neapsaugotas nuo istorinių kultūrinių ir kitokių skersvėjų.

Tokia ar labai panaši ir dabartinės Lietuvos, lietuvių tautos gyvenimo tikrovė. Dėl istorinių ir kultūrinių aplinkybių bei dėl spartėjančių pokyčių atsiradęs šurmulys, toji tradicinių ir moderniausių vertybinių orientacijų maišatis yra puiki dirva tarpti amoralumui, nusikalstamumui, socialinei netvarkai ir net valdininkų ar politikų egoizmui.

Tai, ką lietuvių tauta išgyveno ir išgyvena pastaraisiais dešimtmečiais, manau, visai teisėtai gali būti įvardinta kaip socialinis kataklizmas. Taip apibūdiniu istorinę situaciją, kada sena (sava) bei sena (svetimųjų užnešta) griūva su trenksmu, kada ne-

įtikėtinu istoriniu greičiu valoma erdvė, kurioje... kažkas suvešės, duos neabejotinų želmenis. Bet kokio pobūdžio bus tie želmenys, šiandien dar sunku pasakyti. Viena aiškiai matome: blogis grumiasi su gėriu, netvarka su tvarka, "virštautiškumas" ar net atviras antitautiškumas su lietuvių. Deja, matome, kad daugelyje vietų laimi pirmosios įvardintų priešpriešų pusės ir pralaimi antrosios. Tos kovos įkarštį palaiko dar ir šiuolaikinės civilizacijos bendrosios blogybės, apie kurias iš dalies jau esame užsiminę.

Panašius samprotavimus lengva ranka galima priskirti vyresniojo amžiaus žmogaus išvedžiojimams ir vertinti juos kaip jo asmeninių išgyvenimų rezultatą. Betgi šiuo atveju turime ir objektyvesnį, nešališkumu alsuojantį kriterijų - dešimt Dievo įsakymų. Ar ne jų - šitų universaliųjų dorovės kriterijų, tų visuotinių principų laikymasis garantavo ir civilizacijoms, ir kultūroms, ir tautoms, ir šeimoms, ir, pagaliau, kiekvienam žmogui jo išlikimą, jo gyvenimo prasmę?

Šiuos ne itin optimistiškus samprotavimus noriu užbaigti tokiais žodžiais: taip, istorinė lietuvių tautos drama tebesitęsia. Betgi ar tokia padėtis kartu nesuteikia ir galimybės lietuviams tapti gyvybingesniais, išmintingesniais ir prasmingiau gyvenančiais?

Los Angeles lietuvių politinių studijų svečiai ir šeimnininkai. Pirmoje eilėje (iš kairės): poetas Bernardas Brazdžionis, adv. Žibutė Brinkienė, Užsienio reikalų ministras Algirdas Saudargas. Antroje eilėje: amb. Vytautas Dambrava, Elena Vidugirienė, Birutė Varnienė, Seimo narys Algirdas Patackas, Rita Bureikienė, amb. Stasys Sakalauskas. (žr. 5 p.) J. Pupiaus nuotr.

Šiame numeryje:

Lietuviškos ... Nobelio premijos	4 p.
Nacistinis genocidas 1941-1944 m. Lietuvoje	5, 9 p.
Čiurlioniečiai atšventė auksines vestuves	6 p.
"Mes kaip paukščiai į Lietuvą grįžtam..."	7 p.
Abiturientai	8 p.
Iš Balzeko muziejaus fondų	9 p.

Girdėta iš Vilniaus

• **SVEIKINIMAI.** Lietuvos Prezidentas Valdas Adamkus kovo 12 d. pasveikino Lenkiją, Čekiją ir Vengriją, įstojušias į Šiaurės Atlanto sutarties organizaciją - NATO. Telegramose Lenkijos Prezidentui Aleksander Kwasniewski, Čekijos Prezidentui Vaclav Havel ir Vengrijos Prezidentui Arpad Goencz Lietuvos vadovas pažymėjo, kad trys naujosios NATO narės, gaudamos galimybę naudotis saugumo garantijomis ir prisiimdamos atitinkamą išpareigojimų dalį, praplėtė stabilumo erdvę Europoje. Prezidentas V. Adamkus užtikrino, kad Lietuva taip pat yra pasiruošusi įnešti svarų indėlį į Šiaurės Atlanto sutarties organizacijos veiklą.

• **IŠKILMINGAS POSĖDIS.** Kovo 11 d. Lietuvoje paminėta Nepriklausomybės atkūrimo diena. Seime įvyko šiai progai skirtas iškilmingas posėdis. Jame kalbėjo Seimo Pirminkas, Aukščiausiosios Tarybos - Atkuriamojo Seimo Pirminkas Vytautas Landsbergis, Atkuriamojo Seimo Prezidiumo sekretorius Liudvikas Sabutis, Konstitucinio Teismo pirminkas Juozas Žilys. Į parlamentinę tribūną pakviesta ir daug kitų žinomų žmonių. Iškilmingame parlamento posėdyje dalyvavo Prezidentas Valdas Adamkus, Ministras Pirmininkas Gediminas Vagnorius, Vyriausybės nariai.

• **IŠVADOS.** Įrašas kalendoriuje "Lietuvos nepriklausomybės atstatymo diena" tarytum privalėtų skatinti optimistines mintis, žadinti džiugius jausmus ir šviesias viltis. Deja, neprisieina kalbėti apie optimizmo statinę. Be to, ir deguto į ją įdrėbta anaipol ne šaukštas, o visas samtis... Taip rašo "Kau-no diena", kreipdamasi "ne į nihilistus, o į tuos, kurie supran-ta, kad Laisvė pati savaime nei materialinių gėrybių, nei dvasinių vertybių nekuria". "Sąjūdžio laikų pakilimas atsitrenkė į gyvenimo ir laisvosios rinkos tikrovę, - tęsia "Lietuvos rytas". - Pasirodė, kad laisvasis pasaulis nelaukė Lietuvos su išskės-tomis rankomis. Pasauliui ir Europai Lietuva tapo tik dar vie-nu konkurentu, pretenduojančiu į prekių pertekliumi užverstas rinkas". "Respublika" išvelgia "paprastą ekonominių nesklandumų esmę: Lietuvoje taip ir nevaldė dešinioji Vyriausybė".

• **SUKAKTIS.** Prieš 20 metų popiežius Jonas Paulius II paskelbė savo pirmąją encikliką "Redemptor Hominis", kurioje perspėjo, kad vis didėja praraja tarp turtingųjų ir vargšų.

• **ATSIRIBOJIMAS.** Valdančiosios koalicijos partneriai krikščionys demokratai (LKDP) atsiribojo nuo konservatorių išpareigojimų pramonininkams ir pareiškė neprišimą atsakomybės "už tokių išpareigojimų sukeltus padarinius". LKDP valdyba reiškia susirūpinimą nepatenkinama padėtimi energetikoje", - tvirtinama partijos pareiškime.

• **SUSITARIMAS.** Kovo 10 d. Lietuvos Vyriausybė pritarė britų energetikos kompanijos "National Power" siūly-mui sudaryti naują tarptautinį Lietuvos elektros energijos tinklų įsijungimo į Centrinės ir Vakarų Europos rinkas pro-jektą, kuriame dalyvautų Lietuva, Lenkija ir Vokietija. Į tą projektą kaip Lietuvos dalį siūloma įtraukti Kruonio hidro-akumuliacinę elektrinę.

• **ŽALA IR BAIMĖ.** "Atlyginimo už SSRS ir Rusijos kariuomenės padarytą žalą dar teks palaukti", - teigia "Lietu-vos aidas". Prieš porą metų sudaryta vyriausybės komisija nu-statė žalą, kurią Lietuvos Respublikai 1940-1991 metais pada-rė SSRS, taip pat žalą, 1991-1993 metais padarytą Rusijos ka-riuomenės. Skaičiuojant pagal SSRS centrinės statistikos val-dybos metodiką, ji siekia beveik 280 milijonų dolerių. Šie duomenys, pasak dienraščio, jau porą metų guli politikų stal-čiuose ir nė neužsimenama apie sąskaitos pateikimą Rusi-jai, kaip Sovietų Sąjungos teisių ir išpareigojimų perėmėjai. Atvirkščiai - bet kokia užuomina ne vienam politikui kelia baimę. Esą dabar netinkamiausias laikas apie tai kalbėti, juk didžiosios kaimynės padėtis labai sunki. "Rusija doleriais ne-sišvaisto, bet derėtis galima. Delsiant tinkamo momento gali ir nepasitaikyti", - ragina "Lietuvos aidas".

• **KAIMO ATEITIS.** "Kaime liks bedarbiai ir beraš-čiai", - įspėja "Kauno diena" pirmajame puslapyje. Vis daugė-ja vaikų, kurių tėvai neišgali jų leisti net į čia pat, gyvenvietė-je, esančią mokyklą. O jeigu mokykla nutols per keliolika ar keliasdešimt kilometrų? Apie tai susimąstyti verčia šių metų vasario 14-osios švietimo ir mokslo ministro 150-asis įsaky-mas "Dėl bendrojo lavinimo švietimo įstaigų tinklo pertvar-kymo gairių". Dar kartą "nugairinta" kaimo žmonių nenaudai.

• **POTVYNIS.** "Į potvynio gniaužtus pateko 2 000 žmo-nių", - rašo "Lietuvos rytas". Šilutės seniūno Algimanto Kun-gio nuomone, žmonės potvyniui buvo visiškai nepasiruošę. Seniūnas sakė tikrai nesuprantąs tų, kurie naiviai tikėjosi ste-buklo, galvodami, kad potvynio grėsmė jų visiškai neliečia. Kol vanduo nepradėjo veržtis į gyvenamuosius namus ir tvar-tus, niekas iš gyventojų neskubėjo evakuoti gyvulių, pakelti kambariuose baldų. (Pagal Eltos pranešimus)

Tarptautinių įvykių apžvalga

Algirdas Pužauskas

Amerikoje jau prasidėjo rinkiminė kampanija, nors iki prezidento rinkimų dar toli. Pirmą sykį JAV prezidentė panoro tapti moteris. Tai respublikonų partijos paskuti-niojo kandidato į prezidento vietą žmona - 62 metų am-žiaus ponja Elizabeth Dole. Primiausia ji bandys pasiekti, kad respublikonų partiją ją įvardintų kaip pagrindinę kandidatę. Savo kalbose ji vi-sur pabrėžia, kad ji yra R. Reagan stiliaus respublikonė, pasisakanti už šalies gynybos stiprinimą, mokesčių mažini-mą ir centrinės vyriausybės nesikišimą į švietimo reika-lus, paliekant tą rūpestį atski-roms valstijoms ir vaikų tė-vams. E. Dole sako, kad pra-eityje eidama atsakingas pa-reigas, ji įgijo pakankamai patyrimo. Prezidentų R. Rea-gan ir G. Bush kabinetuose ponja E. Dole buvo darbo ir transporto ministrė. Po to ji sėkmingai vadovavo Ameri-kos Raudonajam Kryžiui. Kandidatė jau sudarė patyru-sių politinių veikėjų komite-tą, kuris padės jai rinkti kam-panijai reikalingas lėšas ir bandys pasiekti, kad respubli-konų partija ją pasirinktų. Šis komitetas padėtų jai vesti rin-kiminę kovą prieš demokratų kandidatą.

Dar neaišku, kurie res-publikonų kandidatai trukdys poniai E. Dole jos žygyje į Baltuosius Rūmus. Labai daug rėmėjų turi respubliko-nas, 52 metų amžiaus Texas gubernatorius George W. Bush - buvusio JAV prezi-dento G. Bush sūnus. Jis jau yra suorganizavęs politinių draugų komitetą, kuris tyrinė-

ja jo galimybes tapti partijos kandidatu.

Partijos veikėjai tvirtina, kad svarbiausia kandidato sa-vybė turi būti jo galimybė laimėti. Abu šie kandidatai yra padorūs, patyrę politikai. Tačiau šiandien dar sunku at-sakyti į klausimą, kuris iš jų turi daugiau galimybių įveikti neabejotiną demokratų kan-didatą - dabartinį viceprezi-dentą Al Gore. Gubernatorius G.W. Bush kalba apie nuosai-kų respublikonų konservato-rių politinį sparną, kuris de-rintų "konservatizmą su gai-lestingumu". Jo pažiūroms pritaria daug Kalifornijos res-publikonų. 26 Kalifornijos seimelio nariai respublikonai pasiuntė savo pasirašytą pra-šymą G.W. Bush tapti partijos kandidatu. Vasario pabaigoje daugiau kaip pusė respubli-konų gubernatorių irgi prašė gubernatorių G. W. Bush su-tikti kandidatuoti. Kaliforni-jos respublikonų žiemos su-važiavime, įvykusiame vasa-rio 28 d. Sacrament mieste nutarta, kad geriausias parti-jos kandidatas būtų Texas gu-bernatorius George W. Bush. Nors jis buvo kviečiamas į tą suvažiavimą, tačiau nedaly-vavo. Suvažiavime kalbėjosi tvirtino, kad Texas gubernatoriaus asmenyje partija turi antrąjį R. Reagan.

Kandidatu į prezidento vietą jau pasiskelbė ir televi-zijos svarstybyų rengėjas, žur-nalistas Pat Buchanan. Jis ne-slepia esąs kraštutiniu, ne-nuolaidžiu konservatoriumi. Jau du kartus jis bandė laimė-ti partijos pasirinkimą, tačiau jo negavo. P. Buchanan tvir-tina, kad jam nepakeliui su "globaline" ekonomika. Jis nemėgsta visokių pasaulinio masto organizacijų, kaip Jungtinės Tautos. Kandidatas P. Buchanan siūlo mažinti imigrantų skaičių, pasisako prieš abortus, "prieš silpną Ameriką". Tapęs prezidentu jis žada būti doroviniu vado-

vu - pavyzdžiu kitiems.

Neatsilieka savo pažadais ir kitas partijos kandidatas Steve Forbes. Tai vienintelis iš respublikonų, jau gimęs milijonieriumi. Jis ketina iš-leisti nemažą sumą pinigų, piršdamas partijai savąją "Amerikos ateities strategi-ją". Jis siūlo panaikinti "gai-lestingas" sveikatos ir senelių pensijų programas, o jų vie-toje įvesti individualaus tau-pymo sistemą. Jis taip pat siūlo įvesti visiems vienodą 17 % pajamų mokestį.

Šalia minėtų asmenų res-publikonų kandidatais į pre-zidento vietą jau pasiskelbė buvęs gubernatorius Lamar Alexander, buvęs viceprezi-dentas Dan Quayle. Paren-giamąjį komitetą jau sudarė Gary Bauer, Ohio kongres-menai John Kasich, senatori-us iš Arizonos John McCain ir New Hampshire valstijos senatorius Bob Smith. Labai tikėtina, kad savo kandida-tūras iškels ir Wisconsin valstijos gubernatorius Tom-my Thompson ir juodųjų pa-mokslininkas, pastorius Jesse Jackson. Tiesa, šis politikas siektų demokratų paramos savo kandidatūrai, nes toje partijoje šalia viceprezidento Al Gore liko tik vienas gali-mas konkurentas - buvęs garsusis krepšininkas, New Jersey senatorius Bill Brad-ley.

Baigiant rinkimų temą, dar tenka paminėti dabartinio prezidento Bill Clinton žmo-ną Hillary, kurią demokratų partijos veikėjai spaudžia tapti kandidate į Senatą Niu-jorko valstijoje. Kaip jau esa-me minėję, ten iš pareigų pa-sitraukia ilgametis senatorius Dan Moynihan. Jo vietą pa-noro užimti dabartinis Niu-jorko miesto meras Rudolph Giuliani. Jį nugalėti bus ne-lengva net ir populiariai po-niai Hillary. Ji vis atidėlioja savo sprendimą tapti kandi-date.

Keliais sakiniiais

• Nigerijoje vykusiuose rinkimuose sėkmę lydėjo bu-vusį šalies prezidentą, gene-rolą O. Obasanjo. Jo vado-vaujama partija gavo 37 vie-tas Senate, turinčiame 109 narius. Žemuosiuose parla-mento rūmuose, kuriuose yra 360 narių, būsimąjo prezi-dento partija gavo 130 vietų. Rinkimus stebėjo tarptautinė stebėtojų grupė, kurioje daly-vavo ir buvus JAV presiden-tas Jimmy Carter bei popula-

rus juodasis amerikietis, bu-vęs JAV kariuomenės štabo viršininkas gen. Colin Po-well.

Dabartinis Nigerijos dikta-torius pažadėjo perduoti val-džią naujai vyriausybei ge-gužės 29 d. Rinkimuose pra-laimėjusios partijos kaltina laimėtojus, kad jie balsavi-muose sukčiavę ir vogę bal-sus. Muštynėse žuvo aštuoni asmenys.

Šį kraštą nelengva valdy-

ti, nes jo visuomenė - labai susiskaldžiusi. Šiaurėje gyve-na musulmonų tikėjimą išpa-žįstančios gentys, o pietuose daugumą sudaro krikščionys. 108 mln. Nigerijos piliečių gyvena 36-ose apygardose ir vartoja apie 200 kalbų.

• Kinijoje baigėsi metinis Liaudies Kongreso suvažiavi-mas. Jame pagrindinę kalbą pasakė vyriausybės vadovas

(Nukelta į 3 p.)

LIETUVIŲ TAUTINĖS MINTIES LAIKRAŠTIS

DIRVA

TEL. (216) 531-8150

FAX. 216 531-8428

e-mail: dirva@ix.netcom.com

P.O. BOX 19191 CLEVELAND, OHIO 44119 - 0191

19807 CHEROKEE AVENUE • CLEVELAND, OHIO • 44119

THE LITHUANIAN NATIONAL NEWSPAPER

EDITOR: DR. JONAS JASAITIS

DIRVA (USPS 157-580)

Postmaster: Send address changes to DIRVA

19807 Cherokee Ave. Cleveland, OH. 44119-0191

Periodicals postage paid at Cleveland, Ohio and additional mailing offices. • Published Weekly by American Lithuanian Press & Radio Assn. VILTIS, INC. – Subscription per year-\$35.00, first class-\$58 • Single copy-70 cents. Air mail overseas-\$110.00.

Prenumerata metams – \$35.00, pusei metų – \$20.00, pima klase – \$58 • Oro paštu į užsienį metams – \$110.00. • Atskiro numerio kaina 70 centų • Straipsniai pasirašyti pavarde, inicialais ar slapyvardžiu nebūtinai išreiškia redakcijos nuomonę. • Nespausdinti straipsniai grąžinami tik autoriams prašant – Už skelbimų turinį redakcija neatsako. Nepasirašyti rašiniai nespausdinami.

Redakcijos skiltis

Ar susitelks?

1995-ųjų pavasariui baigiantis, vieną popietę į Lietuvos Seimo trečiuosius rūmus rinkosi tautininkų, demokratų, politinių kalinių ir tremtinių frakcijų atstovai. Jie turėjo susitikti su Valdu Adamkumi, tuo metu dar nepaskelbusiu apie savo apsisprendimą, bet visuomenėje jau laikytu tinkamiausiu kandidatu į Lietuvos prezidentus. Išgirdę apie būsimąjį susitikimą, atskubėjo keletas mokslininkų, minėtų partijų spaudos darbuotojų. Vienas iš svečių, apžvelgęs Seimo narių grupelę, lyg tarp kitko prasitarė: "Kiek nedaug atėjo tų – nekorumpuotų..."

Žinoma, tai nereiškia, kad visi nedalyvavusieji jau buvo paskendę korupcijoje. Tačiau faktų logika aiškiai rodė, kur veda "interesų" gijos. O kiti tebetūpčiojo apie savo grupuočių "lyderius" ir nerišliai vapėjo apie ateivius, gal net "masonus".

Praūžė abi rinkimų kampanijos. Ypač keisti dalykai buvo matomi pirmojoje, renkant Seimą, kai toje pačioje apygardoje kandidatai, vadinę save "Tėvynės sąjungos" atstovais, įnirtingai ir anaipatol ne korektiškai kovėsi su būsimaisiais koalicijos nariais – krikščionimis demokratais, su tautininkais ar politikalniais. Iš minėtame susitikime su būsimuoju Prezidentu dalyvavusių į naująjį Seimą beveik niekas nebepateko. Sutrukdė ne tik įžūli didžiųjų partijų demagogija, bet ir nesugebėjimas susitelkti. Žmonės su nusistebėjimu klausėsi garsių, bet visiškai nekonkrečių pažadų: "Per pusmetį įveiksime nusikaltamumą!" arba "Nusipelnėme gyventi geriau!!!". Toje sumaištyje kai kur pergales skynė įrodinėjusieji, kad jie – "nei dešinėje, nei kairėje".

Nepermdaujami ekonomikos dėsniams verčia valdžią jų laikytis. Ekonomikoje nepriimtini primityvūs, vienadienės svarbos sprendimai: papildomo akcizo mokesčio įvedimas, naujos tikrintojų

įstaigos įkūrimas, "žiaurios akcijos", stebuklingų investicijų ieškojimas. Išėitį iš dabartinės, tikrai sunkios ūkio padėties galima rasti, tik pasikliaujant savo valstybės protu. Būtinai reikia ilgalaiškės, visas ūkio šakas apimančios programos, kuri padėtų įveikti nuosmukį ir vis labiau augančią bedarbiystę. Lietuva dar turi galingą mokslininkų ir aukštos kvalifikacijos specialistų būrį. Protinga valdžia suvokia, kad juos būtina pasitelkti, nežiūrint vienpartinių ambicijų. Juo labiau, kad dabartinių dešiniųjų partijų programos Lietuvoje yra tokios panašios, jog susitarti dėl bendrų uždavinių sprendimo tikrai nebūtų sunku.

Šalia dėmesio ekonomikai visada turi eiti teisės, kultūros ir dorovės stiprinimas, valstybinio ir tautinio patriotizmo ugdymas. Profesinis kūrybiškumas, darbštumas ir sąžiningumas – svarbiausi bruožai, kurie turėtų lemti specialistų atranką į valdžios įstaigas. Deja, kol kas tiek Vyriausybės, tiek Seimo vadai niekaip nepajėgia įveikti "vienpartinio barjero". Bene ryškiausiai apie tai liudija bandymai partinukosmopolitiniu principu vadovauti švietimui. Kai kurių sprendimų pasekmės gali būti itin skaudžios. Jei mažesnės kaimo gyvenvietės liks be mokyklų, prireiks naujų policijos nuvadų ir kalėjimų. Jei nebus galvojama apie mokinių perkrovimą, teks statyti naujus invalidų namus. Jei tautiškumas mokykloje bus posūnio vietoje, gaus naujų bylų ne tik Londono teismai.

Kovo 20 d. įvyks Lietuvos tautininkų sąjungos suvažiavimas. Ar savo atkūrimo dešimtmetį mininti sąjunga sugebės į tai atkreipti visuomenės dėmesį, ar ten ir toliau garsiai skambės nuolat kažkuo nepatenkintų reikšnių balsai ir bus aiškinamasi, kodėl asmuo, neseniai palikęs sąjungą likimo valiai "dėl sveikatos", šiandien vėl siūlo būti jos pirmininku?

Juozas Žygas

Elektros energijos perleklius, atrodo, turėtų būti palaima. Deja, taip nėra! Eksportuoti elektros energiją pusiau veltui, yra ne tik įtartinas, bet ir žalingas "biznis". Iki šiol nebuvo kreipiama dėmesio į rašinius spaudoje ir įvairius pasisakymus. Atrodė, kad viskas yra gerai, iki "priėjo ožys liepto galą". Tuomet su dideliu triukšmu iškilo Gudijos 500 mln. litų skola už elektrą ir įtartini suokalbatai dėl elektros eksporto į Vakarų. Be to pradėjo aiškėti, kad elektros eksportu į Gudiją daugiausiai yra suinteresuoti tarpininkai. Kuomet tarpininkų rolė iškilo, tai dabar pradėta kalbėti, kad tarpininkų bus atsakyta. Tik įsivaizduoti reikia: Ignalinos elektrinė yra gal už 3 km nuo Gudijos sienos, o elektros srovei tiekti jau reikia tarpininkų!

Dabar net vyriausybės kėdės pradėjo braškėti, kuomet iškilo stambiai Lietuvos pramoninkų interesai, aukštos įtampos linijos statybai į Vakarų. Savaitraštis "Dienovidis" 1999 vasario 19-25 numerioje taip rašo: "Reikia pripažinti, kad ūkio ministras Vincas Babilius labai ryžtingai ėmėsi energikos ūkio pertvarkos. Jei nors pusę visų savo sumanymų įvykdys, V. Babilius bus galima paminklą statyti", manė konservatoriai". Tačiau paskui ėmė baisyti nesisekti. Ir dabar ant V. Babiliaus pečių baudžiamoji

DĖL ELEKTROS EKSPORTO BRAŠKA VALDŽIOS KĖDĖS

byla dėl elektros pardavimo Baltarusijai. (1999 m. kovo 12 d. Elta pranešė, kad Lietuvos prokuratūra minėtą bylą nutraukė-red.). Be to, jam tenka atsakomybė už tai, kad iki šiol JAV kompanija "Williams" tebedelsia: nei sumoka už 33 proc. "Mažeikių naftos" akcijų, nei skuba perimti šio koncerno valdymą.

Elektros "laidų į Vakarų tiesimo istorija rašoma Būtingės terminalo statybos braižu". Labai teisingai pasakyta – "Būtingės braižu". Dar sakoma: "Pardavinėja meškos, kuri dar girioje gyvena, kailį". Naftos eksporto terminalą pradėjo statyti, neturėdami jokių sutarčių su naftos tiekėjais ar jų garantijų. Be to, V. Babilius, proteguodamas "Williams" užpykdė "Lukoil", kuri ir parodė: kieno rankose yra naftos čiaupai, tai tas ir yra "bosas".

Terminalo veiklos klausimui dar ore tebekabant, atsirado kita problema. Tai elektros linija į Vakarų. Šiuo klausimu reikia kiek plačiau pasisakyti. Pacituosime kai kuriuos žinių tarnybų pranešimus:

V. Babilius, "Tie, kurie įdeda 400 mln. dolerių, ne žvirbliams artsitūpti laidus tiesia". Projekto esmė, pasak ministro slypi keliuose skaičiuose: Lietuva ne mažiau kaip 10 metų garantuotų Ignalinos atominės elektrinės darbą – sutiktų kasmet parduoti ne mažiau kaip po 6 milijardus kWh ir gautų ne mažiau kaip po 10 ct už kWh". "Dysnos vanduo vėl suka pokario elektrinę – Pa-

gaminta elektros energija išlieja į bendrą elektros tiekimo sistemą, energiją iš šeiminingo perka valstybė, moka po 15 ct už kWh".

"Į eksportinės elektros savikainą įtraukiama tik pirktą iš Ignalinos AE elektros energijos kaina – 5.7 ct kWh ir dalis vadinamųjų kintamų sąnaudų (įskaitant nuostolius) – 0.15 ct kWh. Tačiau visiškai neįskaičiuojami kiti savikainos elementai, kurie sudaro nemažą dalį visų AB "Lietuvos energija" išlaidų. Tai materialinės ir joms prilygintos sąnaudos, kurios sudaro 16 proc. visos bendrovės elektros energijos savikainos. Amortizacija siekė 9.5 proc., išlaidos darbo užmokesčiui ir "Sodrai" 11.7 proc., mokesčiai ir palūkanos už darbo kreditus – 8.4 proc. Visa šių išlaidų dalis siekia 45.6 proc. Jeigu šios išlaidos visai neskaičiuojamos eksportuojamai produkcijai, vadinasi, pasak V. Babiliaus, jas visiškai padengia vidaus rinkos vartotojai" (kurie moka po 22 ct. už kWh – J. Ž. – taip buvo rašyta "Lietuvos Aide" dar 1998 vasario 10 d.).

Aukštos įtampos elektros tinklo į Vakarų nutiesimas trukėtų apie trejetą metų. O Ignalinos elektrinės pirmąjį reaktorių reikės uždaryti jau 2002 m. Tas visas elektros eksporto uždarbis man primena posakį: "Uždirbo, kaip Zablockas ant muilo".

O redakcija primena, kad atskirų straipsnių autorių nuomonė nesutampa su redakcijos pažiūromis.

Tarptautinių įvykių apžvalga

(Atkelta iš 2 p.)

– premjeras Zhu Rongji. Svarbiausia jo kalbos dalis buvo apie komunistų partijos valdininkų polinkį imti kyšius, Jis pabrėžė, kad toks jų elgesys, atskirų apygardų vadovų didinami mokesčiai ūkininkams bei kitoks saviavaliavimas kelia nerimą, protestus ir kenkia valstybės pastovumui. Premjeras pripažino, kad ekonominė padėtis šalyje reikalauja iš visų sunkiai dirbti ir vengti tuščio gyrimosi, esą viskas eina gerai. Toks tuščiažodžiavimas paremiamas ir niekuo nepagrįsta statistika. "Tai turi baigtis", sakė premjeras, o jam atsistoję plojo 2,869 kongreso nariai.

• Pietų Afrikos Respublikos prezidentas Nelson Mandela paskelbė, kad naujos vyriausybės rinkimai įvyks birželio 2 d. Jis ragino piliečius užsiregistruoti ir pasirūpinti

balsavimo kortelėmis, kurių dar neturi apie 5 milijonai piliečių.

• Italijos premjeras Massimo D. Alema, besilankydamas Vašingtone, išreiškė pasipiktinimą, kad buvo ištėsintas amerikietis, jūros pestininkų kapitonas, lakūnas Richard Ashby. Jis pripažintas nekaltu dėl įvykusios nelaimės, kai jo valdomas lėktuvas, skridamas virš Italijos kalnų, užkabino slidininkus vežusį keltuą ir nutraukė jo lyną. Žuvo 20 turistų. Tarp žuvusių buvo trys italai, septyni vokiečiai, penki belgai, du austrai ir vienas olandas. Po šio skaudaus įvykio buvo pašalintas amerikiečių eskadrilės vadas, nubausti kiti bazės karininkai, tačiau lakūnui jokia bausmė nepaskirta. Žuvusių giminaičiai reikalauja iš JAV atlyginimo. Komunistų partijos vadovai Italijos

parlamente pareikalavo pašalinti iš šalies svetimų valstybių karines bazes. Italijos Alpėse įrengto keltuvas lynas buvo tik 360 pėdų aukštyje. Lėktuvams leidžiama skraidyti tik 2,000 pėdų aukštyje. Liudininkai tvirtina, kad lėktuvas, prieš užkabindamas lyną, dar bandė parodyti įmantrias kilpas.

• Artėjant Izraelio parlamento rinkimams, kurie numatyti gegužės 17 d., abi pagrindinės politinės partijos pasigyrė, kad jos išves kariuomenę iš Libano teritorijos. Vadinamoje saugumo zonoje ir Libano žemėje per savaitę musulmonų Hezbolla grupuotės kovotojai nušovė septynis Izraelio karius. Tarp žuvusių buvo ir brigados generolas (Ezeras Geršteinas-red.). Izraelio kovos lėktuvai vykdė baudžiamuosius skrydžius virš Libano teritorijos.

LIETUVIŲ FONDO "NOBELIO" PREMIJOS

Praėjusių metų gruodžio 10 d. ir 1999 m. vasario 4 d. įvyko svarbūs Lietuvių fondo tarybos posėdžiai. Juose buvo priimti šie nutarimai:

1) nutarta steigti LF "Nobelio" premijas (galutinis pavadinimas bus surastas vėliau);

2) patvirtinti LF nutarimai dėl pelno paskirstymo;

3) išrinkta ir patvirtinta LF vadovybė;

4) nutarta papildyti LF įstatus;

(5) aptarti LF Patikėtinių tarybos rūpesčiai.

Lietuvių fondai pasiekus multimilijoninį dydį, LF vadovybė išipareigoja imtis naujų planų. Šiuo metu LF pagrindinis kapitalas artėja prie 10 milijonų dolerių (ir dar papildomai turime daugiau kaip 3 mln. dolerių nepanaudoto pelno – "capital gains"). Tai leidžia paskirstyti lietuviškiems reikalams per 7 mln. dolerių.

Lietuvių fondas yra stipriausia finansinė jėga, remianti lietuviybės išlaikymo darbus užsienyje ir Lietuvoje. LF Garbės komiteto ir, kiek vėliau, LF tarybos posėdžiuose Dr. Antanas Razma pasiūlė LF "Nobelio" premijų idėją. Šiam sumanymui buvo vienbalsiai ir pakiliai pritarta. Dr. Razma kartu su kitais LF vadovybės nariais yra įgaliotas parengti atitinkamus paaiškinimus ir pateikti juos svarstymui sekančiame LF tarybos posėdyje.

Tokių premijų dydis būtų nuo 10 iki 20 tūkstančių dolerių. Jas galėtų laimėti Lietuvoje ir už jos ribų gyvenančios kūrybingos asmenybės arba institucijos, dirbančios švietimo, mokslo bei meno srityse. Lietuvių fondas yra finansiškai pajėgus įgyvendinti šį sumanymą ir suteikti galimybę kūrybingiems asmenims pasižvesti darbui lietuviškosios veiklos baruose. Tai būtų ir didelis lietuvių išėivijos įnašas į mūsų tautos

pažangą ateityje.

1998 metais Lietuvių fondo taryba leido paskirstyti 800 tūkstančių dol. Iš viso buvo paskirstyta virš 666 tūkstančių dol., o likutis atidėtas nenumatytiems svarbiems reikalams. Daugiausia paramos skirta išėivijos liuanistiniam švietimui, Lietuvos ir išėivijos studentams, kultūrinei veiklai, visuomeniniams reikalams bei kitiems projektams. Kaip ir anksčiau, didžiausios sumos teko Lietuvių bendruomenei – švietimo, kultūros bei socialinių reikalų tvarkymui. Galima tikėtis, kad kasmet LF skirstomos sumos didės.

Šiuose posėdžiuose buvo išrinkta LF vadovybė 1999 metams. Kadangi LF įstatai leidžia tarybos ir valdybos pirmininkams būti tose pareigose ne ilgiau, kaip 3 metus iš eilės, tarybos pirmininku buvo perrinktas adv. Algirdas Otis (antriems metams). Valdybos pirmininkui, finansininkui Povilui Kiliui sėkmingai užbaigus trijų metų kadenciją, naująja pirmininke išrinkta bankininkė Rūta Staniulienė. Tarybos sekretore perrinkta Alė Razmienė, kuri tose pareigose dirba jau daug metų. Visiems LF vadovybės nariams taryba išreiškė padėką už sumanų ir sėkmingą vadovavimą.

Vienbalsiai patvirtinta LF valdybos pirmininkės Rūtos Staniulienės pristatyta 1999 m. valdyba: Sigita Balzekienė, Stasys Baras, Povilas Kilius, Alė Razmienė, Ramona Steponavičiūtė, Vacys Šaulys, Arvydas Tamulis ir Lina Žliobienė. Atsižvelgiant į pereito LF narių suvažiavimo pageidavimą, planuojama fondo įstatus papildyti taip, kad jo nariai galėtų tiesiogiai siūlyti kandidatus į tarybą ir tiesiogiai balsuoti. Visi įstatų pakeitimai turi būti priimti kasmetiniame narių suvažiavime.

Lietuvai atstačius nepri-

klausomybę, Lietuvių fondas jai paskyrė virš milijono dolerių, kurie buvo paskirstyti įvairioms švietimo, mokslo ir kultūros institucijoms. Didžiausia suma – 300 tūkstančių dolerių buvo paskirta M.K. Čiurlionio Dailės muziejui Kaune – jo saugumo bei klimato kontrolei tobulinti. Kadangi vėliau į projektą buvo įjungtas pastato bei jo vidaus įrengimų atnaujinimas, prireikė žymiai didesnės sumos. Juos tikimasi gauti iš LR Kultūros ministerijos. Jau keletas metų prabėgo, bet M.K. Čiurlionio Dailės muziejaus atnaujinimas juda labai palengva. LF Patikėtinių tarybos pirmininkas Dr. Antanas Razma, kuriam padeda konsultantas, inž. Eugenijus Bartkus, bando įvairiais būdais pagreikinti šio projekto įgyvendinimą.

Buvęs Vytauto Didžiojo universiteto rektorius prof. Bronius Vaškelis labai rūpinosi, kad LF paremtų besikuriančios VDU bibliotekos įrengimą didesne pinigų suma. Pradžioje LF paskyrė 100 tūkstančių dolerių su pageidavimu, kad biblioteka būtų pavadinta Lietuvių fondo vardu. 1994.09.19 raštu prof. Vaškelis pranešė, kad "VDU rektoratas, norėdamas pažymėti tokią didelę Lietuvių fondo finansinę paramą, nutarė VDU biblioteką pavadinti Lietuvių fondo biblioteka". Tačiau iš spaudos LF sužinojo, kad fondo vardu pavadinta tik viena iš VDU bibliotekos skaityklų, bet ne pati biblioteka. Dr. Razma ne vieną kartą kreipėsi į dabartinį rektorių prof. Vytautą Kaminską, tačiau dar negavo atsakymo, kada ir kodėl buvo atšauktas ankstyvesnis rektorato nutarimas. Negalime kaltinti ryšio priemonių, nes tarp mūsų ir Lietuvos jos dabar yra labai geros.

Dr. Antanas Razma

LIETUVIŲ FONDO 1998 METŲ PELNO PASKIRSTYMAS

ŠVIETIMAS

1. JAV LB Švietimo Tarybai:

a) liuanistinėms mokykloms JAV	60,000
b) studijų savaitei Dainavoje	3,000
c) jaunimo spaudai – "Eglutė", "Tėvynės žvaigžutė"	5,000
d) skaitiniams, vadovėliams, pratimams	11,778
e) knygų atgabenimui iš Lietuvos	1,000
f) rašinių ir piešinių konkursams (iš prel. J. Prunskio fondo)	1,200
	81,978

2. JAV LB Religinų Reikalų Tarybai: (skaitinių ir pan. knygėms)

3. PLB Švietimo Komisijai	
a) Ukrainos ir Maskvos liuanistinėms mokykloms	3,000
b) Karaliaučiaus liuanistinėms mokykloms	1,200
c) Punsko lietuvių muzikos mokyklai	2,000
d) Krasnovo liuanistinei mokyklai	500
e) "Lietuvių papročiai ir tradicijos" išgyti	4,500
	11,200

4. Balzeko Lietuvių kultūros muziejui, lietuvių kalbos kursams	500
5. Maironio liuanistinei mokyklai Lemonte (klases įrengti "matching funds")	10,000
6. Lietuvių fondo valdybai (remti Vilnijos ir Rytų Europos lietuvių mokytojus	60,000
7. Vasario 16-osios gimnazijai paremti	10,000
8. Fondui Seinų absolventams (Kovo 11-osios gimnazijoje paremti)	2,400
9. Draugijai užsienio lietuviams (paremti Mažosios Lietuvos vaikų šventę)	500
10. Druskininkų Atgimimo mokyklai, Domo Viščinio metinėms premijoms iš Petro Viščinio fondo	450

Iš viso liuanistiniam švietimui 182,828

11. Stipendijos studentams	
a) studentams iš Lietuvos	37,350
b) lankantiems Vasario 16-osios gimnaziją	41,000
c) kitiems studentams	51,965
d) iš spec. fondų: Mikšio (\$12,500), Gražulio (\$2,500), Masiokienės (\$300), Kolupailos (\$310), Lietuvos našlaičiams (\$1,200), Barų (\$2,000)	18,810
	149,125
Iš viso švietimui	331,953

KULTŪROS REIKALAMS

A. MENAMS

1. JAV LB Kultūros Tarybai:

a) muzikos, dailės, žurnalisto, mokytojo, radijo premijoms ir šventės reklamai	5,500
b) poezijos pavasariui	1,000
c) mažų apylinkių kultūrinei veiklai	4,000
d) dalyvavimui "Smithsonian Institution Folklife Baltic Fest '98"	10,000
e) senųjų lietuviškų knygų "Newberry Library" katalogą	4,000
	24,500

2. Muziejams:

a) Lietuvių Dailės muziejui, Lemonte	2,000
b) Čiurlionio galerijai Čikagoje	2,000
c) Balzeko Lietuvių kultūros muziejui	2,000
d) "Tauro" apygardos partizanų ir tremties muziejui	1,000
	7,000

3. Teatrams:

a) Čikagos Lietuvių operai	5,000
b) Amerikos Lietuvių klubo St. Petersburg chorui	1,000
c) Los Angeles "Dramos sambūriui"	2,000
	8,000

4. Lietuvių Rašytojų draugijai – metinei premijai	2,000
5. Dariaus ir Girėno paminklo atnaujinimui	1,000
6. Lietuvių Kultūros namams Punske	3,000
Iš viso menams:	45,500

B. MOKSLUI:

1. APPLE mokytojų kursams Lietuvoje	6,000
2. Lietuvių kalbos fondui, Rytų Europos lietuvių mokytojų kursams (Pabaiga - kitame numeryje)	5,000

Lietuvių fondo 1998 metų pelno skirstymo komisijos pirmininkas, dr. Antanas Razma ir stipendijų pakomisijos nariai: dr. Birutė Tamulynaitė, Vytenis Kirvelaitis, Ofelija Barškėytė ir Ramona Steponavičiūtė (pakomisijos pirmininkė).

Los Angeles politinių studijų savaitgalis

NACIAI VYKDĖ IR LIETUVIŲ TAUTOS GENOCIDĄ

(Pabaiga. Pradžia – 10 nr.)

Į tą paketėlį ji įdėdavo džiovintų svogūnų. Klausdavau: "Mama, kodėl tu dedi tuos svogūnus? Juk jam maisto reikia". Gaudavau paaiškinimą: "Vyteli, čia vitaminai, Vainorui kalėjime labai reikia vitaminų". Ar tie mamos siunčiami maisto paketėliai ji pasiekdavo, nežinau.

Kas darėsi Lietuvoje?

Pasiremsiu trijų žmonių patirtimi: istoriko Jono Dainausko man į juostelę įkalbėtais faktais, teisininko dr. Aleksandro Mauragio ir mano mokytojo Martyno Kleinaičio spausdintais prisiminimais. Nekalbėsiu apie gerai žinomus ir plačiai aprašytus nusikaltimus, kaip gen. Plechavičiaus Vietinės rinktinės ir Savisaugos batalionų sunaikinimą, jų karių sušaudymus ir karininkų įkalinimus Salaspilio (Latvijos) koncentracijos stovykloje, apie mūsų Laisvės kovos sąjungos vadovų areštus, apie 47 garsesniųjų areštuotų lietuvių įkaitų ištėrimus į *Stutthoff* lagerį, arba apie gaudymus, šaudymus ir jaunuolių trėmimus į Vokietiją darbams ar į priešlėktuvinės apsaugos dalinius. Kalbėsiu apie keletą mažiau žinomų įvykių ir atsitikimų, kad pateikčiau bendrą nacių vykdyto genocido prieš lietuvių ir prieš kai kurias tautines mažumas vaizdą.

1941 metais, kai į Lietuvą atėjo naujas, antrasis okupantas. Jis buvo "rudasis", išstūmęs lauk "raudonąjį". Mes manėme, kad vokiečiai mus išlaisvino nuo rusų, bet tai nebuvo tikrosios padėties supratimas. Pagalvokime, ar vokiečiai atėjo į Lietuvą kaip draugai? Ne. Jau pačioje pradžioje jie panaikino mūsų sukurta Laikinąją Vyriausybę ir atstatytą nepriklausomybę. Jau pirmieji nacių veiksmai parodė jų tikruosius siekius.

Štai pavyzdys. Birželio 22 d. – pirmąją karo dieną vokiečiai užėmė Tauragę. Jie išlaisvino kalėjime rastą veterinarijos gydytoją Juozą Toliušį, buvusį iki 1939 m. Pagėgių apskrities veterinarijos gydytoju. Vokiečių kariuomenės viršininkas birželio 23 d. paskyrė jį burmistru. Tačiau sekantią dieną iš Tilžės atvyko gestapininkai, J. Toliušį pasiėmė, išsivežė ir tuščiame pastate nužudė. Už ką? Už tai, kad jis Pagėgiuose, turėdamas reikalą su vokietininkais, ypač dėl prekiavimo arkliais, kartais susiginčydavo ir jiems trukdydavo. Tai buvo nacių banditizmo pradžia Lietuvoje.

Kaip matyti iš SS generolo dr. *Walter Stahlecker* pranešimo, esančio Nurenbergo bylose, Vokietija buvo pasiruošusi Lietuvą okupuoti. Čia naciai planavo įkurti "*lebensraum*" vokiečių kolonistams. Jiems norėjosi įgyvendinti kurti Hitlerio fantaziją – "Tūkstantmetį reichą. Tam kliudė faktas, kad šiose vietose gyventojų daugumą sudarė lietuviai bei kitų tautinių mažumų atstovai. Todėl juos buvo suplanuota pašalinti – išnaikinti arba ištremti.

Birželio 22 d. 8 val. vakaro į Tilžę atvyko suktos *Einsatz* grupės A vadas generolas *W. Stahlecker*. Tai paaiškėjo iš taip vadinamos Ulmo bylos, kai tuoj po karo buvo teisiami keturi Klaipėdos ir penki Tilžės gestapininkai. Jis įsakė Tilžės gestapui ir Klaipėdos policijai Lietuvos teritoriją – 25 kilometrų ruožą nuo Kretingos iki Vištyčio ežero apvalyti nuo "komunistų". Tačiau iš tikrųjų tai reiškė sunaikinimą lietuvių ir žydų. Vykdyti šią užduotį generolas įgaliojo Tilžės gestapą. Tą pačią naktį Gargžduose prasidėjo masiniai areštai, o sekantią dieną – ir sušaudymai. Po to teroras nusirito per visą Lietuvą. Daugiausia kentėjo žydai, bet taip pat ir lietuviai bei čia gyvenantys lenkai, rusai, čigonai.

Birželio 24 d. *W. Stahlecker* atsirado Kaune ir iš ten organizavo Lietuvos gyventojų naikinimą. Lietuvos valstybės egzistavimas buvo panaikintas. Buvo įkurtas *Ostland* – vienas iš keturių Reicho komisariatų, kuriam vadovauti paskirtas *Alfred Rosenberg*.

Likus beveik trims mėnesiams iki Vokietijos – Sovietų Sąjungos karo, t.y. 1941 m. balandžio 2 d. *A. Rosenberg* memorandumu Nr. 1 iškėlė klausimą dėl Baltijos kraštų. Čia jis norėjo apgyvendinti vokiečius kolonistus iš Vokietijos bei Pavolgio vokiečius kaimiečius, dar įmaišydamas šiek tiek olandų, norvegų ir danų. Rasiškai tinkamus lietuvius jis norėjo suvokietinti, o lietuviškąją inteligentiją perkelti į centrinę Rusiją. Tokiu būdu Lietuva per dviejų kartų laikotarpį turėjo būti suvokietinta ir prijungta prie "didžiojo reichio".

Praėjus trims savaitėms nuo karo pradžios – liepos 14 d. *A. Rosenberg* išleido politines gaires civiliniam valdymui, įsakmiai nurodydamas, kad jokia Vokietijos įstaiga negali pripažinti jokios tauti-

Vytautas Šliūpas

nės vyriausybės ar kariuomenės. Liepos 25 d. Ostlando gen. komisaru buvo paskirtas *Heinrich Lohse*, o nuo 1943 m. pabaigos – dr. *A. von Renteln*. Rugpjūčio 5 d. buvo sustabdyta Lietuvos Laikinosios vyriausybės veikla. Kad sukūrus įvaizdį jog Lietuva yra valdoma savųjų, gen. komisaras paskyrė sau generolinį tarėją – generolą Petrą Kubiliūną.

Rugpjūčio 23 d. Vilniuje gestapas įvykdė žiaurų kerštą prieš lietuvių: buvo areštuota ir be teismo sušaudyta visa Mažosios Lietuvos veikėjų Jagomastų šeima. Gestapas atkeršijo Jagomastams – tėvui Enziui, dviem sūnams Dovui ir Jurgiui, dukrai Onai ir jos vyrui Emiliui Vilmantui-Mecklenburgui – už jų lietuviškumą, už Tilžėje leistus lietuviškus laikraščius ir už vadovavimą lietuviškai veiklai Mažojoje Lietuvoje. Šios šeimos ir jos tragedijos lietuviai neturi užmiršti. Nuo šios tragedijos, galima sakyti, prasidėjo tikrasis nacių vykdytas lietuvių genocidas.

Rugsėjo 18 d., Reicho komisaro potvarkiu Ostlando civilinė valdžia perėmė Ostlande buvusį Sovietų Sąjungos turtą. Kadangi Lietuvoje Sovietų Sąjunga jau buvo nacionalizavusi visą žmonių turtą (žemę, namus, bankų santaupas, gamyklas), tad tuo būdu Ostlando valdžia sau pasiglemžė visą lietuvių kilnojamąjį ir nekilnojamąjį turtą. Lietuviai ir visas jų turtas perėjo į nacių rankas.

Spalio 27 d. Ostlande buvo įvesta Reicho teismų jurisdikcija, kuri sprendė visas baudžiamąsias ir civilines teismų bylas. Šio krašto žmonių priežiūra pateko į gestapo, kuriam iš pradžių vadovavo SS pulkininkas *Karl Jeger*, rankas. Kai naciams nepavyko Lietuvoje suorganizuoti SS legiono, vadovavimas gestapui 1943 m. pradžioje perėjo į SS oberflurerio dr. *Wilhelm Fuchs* rankas. Jo vadovaujamas gestapas Lietuvoje pasidarė dar žiauresnis.

Įsidėmėtina tai, kad nuo pat karo pradžios vyko didelė trintis tarp trijų gestapo centrų – Kauno, Tilžės ir Klaipėdos. Tilžės ir Klaipėdos gestapininkai labai nemėgo lietuvių, nes daugiausia jie patys buvo lietuviškos kilmės, taip vadinamieji "memelenderiai". Kaip sakoma patarlėje, "nėra didesnio niekšo, kaip savas niekšas".

Kalba ambasadorius Vytautas Dambrava. J. Pupiaus nuotr.

Kalba advokatė Žibutė Brinkienė. Svarstyboms vadovauja teisininkas Ignas Medziukas. J. Pupiaus nuotr.

Kai kurių kitų asmenų pergyvenimai

Štai duosiu pavyzdį kaip niekuo nekalti lietuviai kentėdavo nuo Klaipėdos gestapininkų. Tą skaudžiai pergyveno ir vėliau "*Draugo*" dienraštyje 1976 metais aprašė buvęs mano pradžios mokyklos vedėjas Martynas Kleinaitis.

M. Kleinaitis, 1942 metų vasaros atostogų metu buvo įprašytas perimti iš sirguliuojančio burmistro vadovavimo Palangos miestui pareigas. Čia dirbdamas, jis į save atkreipė ir vokiečių dėmesį. Klaipėdos gestapininkai buvo išitraukę į kontrabandos biznį tarp Vokietijos ir Palangos – Kretingos. Norėdami pateisinti savo dažną važinėjimą į Lietuvą, jie sukūrė bylą apie lyg tai Palangoje veikiančią 30 žmonių pusiau ginkluotą antivokišką grupę, kuriai vadovaujas mokytojas Martynas Kleinaitis. Šiam kaltinimui patvirtinti gestapininkai parūpino du "liudininkus" – abu buvusius komunistinių pažiūrų, žmonių nemėgiamus palangiškius.

1943 m. pradžioje M. Kleinaitis buvo areštuotas, išvežtas į Klaipėdą ir kelis mėnesius žiauriai kankintas Klaipėdos gestapininkų (tų, kurie patys buvo kontrabandininkai), kol jis sutiko pasirašyti "sufabikuotą prisipaži-

nimą". Klaipėdoje, būdamas izoliuotoje vienutėje, M. Kleinaitis vis tik rado galimybę kaliniams žinomų tarpininkų pasikalbėjimų, būdu sužinoti, kas buvo jo kaimynai. Pasirodė, kad jie – niekam nenusikalte, pažįstami palangiškiai lietuviai ir lenkai, kringiškiečiai valdininkai, inžinieriai, moksleiviai.

M. Kleinaičio ir kitų kalinių kankinimas truko ilgą laiką. Kai kurie klaipėdiečiai kalėjimo tarnautojai, lietuviai ir vokiečiai, jį užjaukdavo, atnešdavo knygų, padėjo perduoti žinias žmonai. Žmonos pastangomis pavyko Kleinaitį perkelti į Kauną. Čia gestapininkai jo nebekankino. Po kurio laiko Kauno gestapininkai išaiškino, kad visa ši byla buvusi sufabikuota pačių Klaipėdos gestapininkų kontrabandininkų. Kadangi, kaip minėjau, vyko trintis tarp tų dviejų gestapo skyrių, tai kauniečiai buvo patenkinti, galėdami pakenkti klaipėdiečiams: M. Kleinaitis buvo išlaisvintas. Kaune Kleinaitis keletą mėnesių sėdėjo sunkių darbų kalėjime kartu su kitais lietuviais inteligentais, su keliais Laisvės kovotojų štabo nariais, su vienu gydytoju, popieriaus fabriko direktoriumi, taipgi ir su areštuotais "spekuliantais" bei kitokiais įtariamaisiais. Jis

(Nukelta į 9 p.)

SUSITIKOME ČIURLIONIO ANSAMBLyje...

Antanina ir Pranas susitiko Vokietijoje, Čiurlionio ansamblyje. Graži Karališkosios aukštumos gamta traukdavo jaunos žmonės pasi-vaikščioti. Vaikščiojo ir Antanina su Pranu, kol 1948 metais, antrą šv. Kalėdų dieną Memingene sumainė aukso žiedus.

1949-aisiais ansamblis pakėlė sparnus emigracijai. Didžioji dalis čiurlioniečių išvyko į Ameriką, kiti – į Australiją. Antanina ir Pranas priklausė pirmajai grupei ir atsidūrė Dėdės Samo žemėje, Watertown Conn. Pagyvenę ten kelis mėnesius, persikėlė į Bostoną, Mass. Čia 1950 m. vasario 18 d. gimė pirmoji duktė Jūratė.

Bostone Pranas įsijungė į vyrų kvartetą, kuriam vadovavo muzikas Julius Kazėnas. Kvarteto dainos skambėjo radijo valandėlėse, gegužinėse ir salėse. Tai buvo pirmasis naujųjų emigrantų kvartetas Bostone.

Pažįstamų čiurlioniečių skatinami, Petraičiai 1950 metų rugsėjyje persikėlė į Klyvlendą (Cleveland, Ohio) ir čia įsikūrė ilgesniam laikui. Pranas netrukus įsijungė į skautijos veiklą ir su dr. M. Vaitėnu atnaujino skautus akademikus. 1952 metais jis perėmė griūvančius jūrų skautus ir jiems vadovavo 20 metų. Norėdami sutelkti pinigų laivams pirkti, skautai rengė koncertus, turėjusius didelį pasisekimą. Pelno duodavo ir renginiuose įruošiami bufetai, kuriuose daug padėdavo Antanina bei skautų tėvai.

1956 m. sausio 8 d. gimė antroji dukra – Rasa, o 1957 m. gruodžio 6 d. – sūnus Kęstutis. Geroje mamos prie-

žiūroje išaugo puikūs vaikai. Jie buvo klusnūs, stropiai mokėsi ir visi trys baigė aukštuosius mokslus.

Už sėkmingą skautišką veiklą Pranas yra apdovano-tas įvairiais lietuvių ir amerikiečių skautų ordiniais. Jam suteiktas aukščiausias jūrų vyresniojo skautininko laipsnis. Daug lietuviško jaunimo jo vadovavimo metais užsi-grūdino jūrų skautų eilese. Iš jų išaugo puikūs, Lietuvą mylintys vyrai. O tos Kaziuko mugės! Jose įsigyti medžio dirbiniai daugelio lietuvių namus ir šiandien dabina. Visa Petraičių šeima yra skautiška: Antanina – vyr. skautė židinietė, Jūratė – skautininkė akademikė, Rasa – skautė akademikė, o sūnus Kęstutis ir dabar vadovauja nedidelei jūrų skautų grupei.

Pranas keletą metų vadovavo vysk. Valančiaus lituanistinės mokyklos komitetui, rūpinosi mokytojų parinkimu bei finansiniais reikalais. Kartu su p. Čyvu tapo pirmaisiais Šventojo rašto skaitytojais Dievo Motinos Nuolatinės Pagalbos parapijoje, aktyviai talkininkavo, rengiant bingo lošimus. 1962 metais, Vasario 16-osios proga jo vadovaujami apie 40 jūrų skautų į šią šventovę įvygiavo, nešdami Amerikos, Lietuvos ir jūrų skautijos vėliavas. Tik tuomet ir kitos organizacijos sujudo, suvokusios, kad čia – taip pat lietuviška parapija. Be to, Pranas, grodamas sekminių rageliu, talkino Čiurlionio ansamblui įvairiuose koncertuose, dainavo "Ažuolų" oktete, o vėliau – ramovėnų chore.

Greitai bėgo metai. Besirūpinant pragyvenimu, o visą laisvalaikį skiriant lietuviškai

visuomeninei ir kultūrinei veiklai, atėjo ir pensijos laikas. Vaikai sukūrė savas šeimas, o vyresniesiems teko pasirūpinti ramesniu ir patogesniu gyvenimu. Daugelį metų atostogaudami Floridoje, pasirinko St. Petersburg, nes čia yra gausiausias Floridos lietuvių telkinys. Gražiai veikia lietuvių klubas, šv. Kazimiero lietuvių misija, daug įvairių organizacijų. Žinoma, čia ir labai geri paplūdimiai. 1988 metais Petraičiai persikėlė gyventi į šv. Petro (St. Pete) salą. Čia Antanina įsijungė į "Lietuvos dukterų" ratelį ir į įvairias kuopas. Pranas buvo išrinktas Šv. Kazimiero Lietuvių misijos pirmininku ir jau devyneri metai šį atsakingą darbą atlieka.

Nuo tų neužmirštamų pasivaikščiojimų praskriejo 50 metų. Ne viena lietuviška šeima, susikūrusi Vokietijoje, švenčia auksines vestuves. Vaikai ir vaikaičiai rengia iškilmingus pobūvius, skirtus

savo tėvų ir senelių vedybų jubiliejui. Ir štai pernai, per Kalėdas tokių jubiliejų atšventė Antanina ir Pranas Petraičiai. Iškilmės, kurias surengė dukros, marti, sūnus ir žentas kartu su vaikaičiais, pradėtos pamaldomis Kalėdų dieną, o jubiliejaus puota įvyko sekančią dieną. Dalyvavo apie 80 svečių. Sukaktuvininkus

puošnioje salėje iškilmingai, su duona ir druska sutiko šeši jų vaikaičiai. Po vaišių daug pažįstamų ir draugų sveikino jubiliatus, o kun. dr. M. Čyvas įteikė jiems specialiai atsiųstą Šventojo Tėvo palaiminimą. Vaikai su šeimomis ir visi svečiai linkėjo jiems dar daug sveikų ir laimingų metų.

A. P. P.

Kun., dr. M. Čyvas atnaujina Petraičių vedybų priesaiką.

Išaugusi Antaninos ir Prano Petraičių šeima: sukaktuvininkai, vaikai, marti, žentas ir vaikaičiai jubiliejinio pokylio salėje.

AUŠROKAI, ATSILIEPKITE!

Jau praėjo devyneri metai kai Toronte išleidome knygą *Prisimenam "Aušrą"*. Lietuvai atgavus nepriklausomybę, pagyvėjo ryšys su tėvynėje esančiais aušriečiais, kurie taip pat norėjo pasidalinti savo prisiminimais iš gimnazijos laikų ir siūlė parengti papildomą leidinį. Toronto leidėjai savo kasoje dar turėjo likutį pelno, gauto už parduotas knygas. Lietuvoje surinktoji atsiminimų medžiaga atsidūrė Toronto leidėjų rankose. Buvo nutarta išleisti papildomą, nuotraukomis iliustruotą, 200 puslapių turintį leidinį.

Ši knyga netrukus bus spausdinama. Visiems pirmosios knygos rėmėjams – prenumeratoriams papildomą atsiminimų knygą išsiųsime veltui. Pašto ir pakavimo iš-

laidoms padengti prašome atsiųsti po \$5.00.

Per eilę metų netekome daugelio rėmėjų – prenumeratorių. Pasikeitė ir mūsų gyvenamosios vietos. Todėl prašome VISŲ pranešti savo adresus, kad galėtume pasiųsti knygas. Adresus siųskite: **Mrs. E. Senkus**, 1700 Bloor St. W. Apt. 510, Toronto, Ont. Canada, M6P 4C3, arba **Mr. S. Grigaliūnas**, 6 Crown Crt., Toronto, Ont. Canada, M8Z 4V4.

Taip pat dar turime ir pirmojo leidimo knygų *Prisimenam "Aušrą"*. Jų sumažinta kaina – \$ 12.00. Išleidus papildomą tomą ir užsakovams išsiuntinėjus knygas, visas likusias knygas ir gautas nuotraukas persiųsime į Lietuvą.

Leidėjai

Taikos žygio dalyvių sveikinimas

Kovo 11 d. atvėrė Lietuvai duris į pasaulį ir pasauliui į Lietuvą. Nepriklausomybės atstatymas suteikė ir Lietuvos žygeiviams neribotą galimybę pažinti kitas šalis, bendrauti su tų šalių žmonėmis ir pasakoti apie Lietuvą, kaip apie laisvą šalį, esančią Europos centre.

Daugiau kaip prieš septynis mėnesius išvykome iš Lietuvos, veždami aplink pasaulį Taikos juostą, kurioje įrašyti Lietuvos žmonių sveikinimai pasauliui ir linkėjimai Naujajam Tūkstantmečiui. Kartu su kitų šalių žygeiviais jau aplankėme 16 valstybių, įveikėme dvira-

čiais virš 10.000 km. Visur mus sutinka nuoširdūs, geranoriškai nusiteikę žmonės, su entuziazmu pritariantys šiam taikos veiksmui. Ypatingą šilumą, dėmesį ir paramą jau-tėme, lankydamiesi Amerikos lietuvių bendruomenėse, už ką esame labai dėkingi.

Važiuojame aplink pasaulį su viltimi, kad pasaulio tautos išmoks visus konfliktus spręsti taikiai ir kaip pavyzdį nurodome Lietuvos taikų kelią į nepriklausomybę, prasidėjusį išpūdingame Baltijos kelyje ir patvirtintą ryžtingu Kovo 11 d. sprendimu.

Sveikiname su Nepri-

klausomybės atstatymo diena ir siunčiame nuoširdžiausius linkėjimus iš Afrikos, per kurią dabar ritasi Taikos žygis. Tegul ši istorinė diena, visiems lietuviams ilgai laukto džiaugsmo diena, kasmet atneša daug laimės, įkvepia naujiems žygiams ir suteikia ištvermės prasmingiems darbams.

Didžiojo tūkstantmečio taikos žygio Lietuvos komanda: Sigitas Kučas, Goda ČiPLYTė, Edvardas Žižys Gagnoa - Ivory Coast 1999 m. kovo 10 d.

(Persiuntė Ina Bertulytė-Bray)

Jaunimo puslapis

Skyriaus vedėja – Rita Augienė

VILNIAUS "LIETUVIŲ NAMAI"

Vilniaus vidurinė mokykla "Lietuvių namai" įkurta 1990 metais. Tų metų balandžio 24 d. Lietuvos Respublikos Kultūros ir švietimo ministro įsakyme Nr. 163P nurodoma: "... įkurti Vilniaus respublikinę internatinę mokyklą lietuvių dėstoma kalba vaikams, gyvenantiems už Lietuvos Respublikos ribų". 1990 m. rugsėjo 18 d. įsakymas Nr. 211 skelbia: "Vilniaus respublikinę internatinę mokyklą vadinti Vilniaus vidurine mokykla "Lietuvių namai".

Mokyklos emblemoje – namo pastogė su balta knyga. Ant kraigo – dviejų paukščių siluetai, tarp jų – saulutė. Tai sugrįžę paukščiai, kuriuos šildo ir saugo tėviškės saulutė, kad negandų vėtroš nenuneštų jų į tolimus kraštus.

Jau pirmaisiais darbo metais įsteigiamas mokyklos ženklukas. Pradedant penktąją klasę, jis įteikiamas iškilmingame mokslo metų pabaigos akte naujiems mokiniams, kurie šioje mokykloje mokėsi ne mažiau kaip vienerius mokslo metus ir sėkmingai juos baigė.

Antraisiais veiklos metais sukurta mokyklos vėliava. Pašventinta Vilniaus Visų Šventųjų bažnyčioje, ji įnešama į salę. Penktųjų mokyklos metinių proga prie vėliavos pritvirtintos dvi jubiliejinės juostos, ant kurių – sukties metai ir devizas "Tėvyne, mes tavo vaikai".

Mokyklos vėliava – visada iškilmių vietoje. Ją būčiuodami, priesaiką duoda nauji mokiniai, ją lūpomis šildo ir išsiskyrimo ašaromis vilgo, atsisveikindami su mokykla, brandos atestato įteikimo akto metu abiturientai.

Prie įėjimo į mokyklos teritoriją pastatytas stogastulpis. Ažuolinėje skulptūroje pavaizduota po stogeliu sėdinti moteris, apsikabinusi mergaitę ir mokanti ją skaityti. Šalia – krūvelė knygų, kurias reiks perskaityti. O po stogeliu – daug daug paukštelėlių. Sugrįžusių...

Grįžusių paukščių tema jaučiama ir mokyklos giesmėje – himne. Įdomi jo sukūrimo istorija. 1994 metų pradžioje trijų mokyklos moksleivių, atvykusių iš Altajaus, senelis, buvęs tremtinys ir politinis kalinys, inžinierius Jonas Matačiūnas parašė žodžius, o mokytojas Viktoras Žeimys – muziką šiam kūriniiui. Nelieka abejingų, kai iš jaunų krūtinų didingai skamba:

Aloyzas Bakšys
"Lietuvių namų"
direktoriaus pavaduotojas

*Mes, kaip paukščiai,
į Lietuvą grįžtam.
Mums Aukščiausias
nurodo takus.
Bočių žemė
vaikus atpažįsta,
Lietuva čia
namas jaukus.*

Šia iškilminga giesme baigiami mokyklos moksleivių koncertai.

Įvairūs likimai išblaškė lietuvių po pasaulį. Apie tai liudija ir toks faktas: per beveik devynerius mokyklos gyvenimo metus joje mokėsi lietuvių kilmės moksleiviai iš 21 pasaulio valstybės. Dabar laisva Lietuva kviečia savo vaikus.

Mokyklos tradicijas atspindi nuo pat jos įsikūrimo vedamas metraštis. Apie jų poveikį liudija įrašai svečių garbės knygoje. Mokykloje pažymimos valstybės ir tautos šventės bei atmintinos datos. Iškilmingi susirinkimai būna skirti Vasario 16-os ir Kovo 11-os paminėjimui. Juose visada būna garbingų svečių.

Sausio 13-osios rytą, per pirmąją pamoką visose klasėse kasmet prisimenami 1991 metų įvykiai. Sausio 13-ąją kasmet mokyklos vestibulyje didvyrių atminimui uždegama žvakė. Po pamokų moksleiviai aplanko su šiais įvykiais susijusias vietas, padeda gėlių ant kapų Antakalnio memorialo.

Paskutinę mokslo dieną prieš šv. Kalėdų atostogas, pavakary visi moksleiviai ir mokytojai susirenka į valgyklos salę, susėda prie kūčių valgiais padengtų stalų. Po maldos visi dalinasi kalėdais, linki vieni kitiems gerų švenčių, laimingų metų. Pasivaišinę ir pasiklausę kalėdinių giesmių bei eilėraščių, susirenka prie eglutės, kur kalėdų senelis su moksleiviais žaidžia ir juos apdovanoja.

Užgavėnių dieną mokykloje labiausiai "siaučia" pradinukai. Jiems talkina ir pačios aktyviai dalyvauja tų klasių mokytojos. Visi būna kaukėti, ir pedagogai ne visada iš karto pažįsta ne tik mokinukus, bet ir savo koleges.

Mokykloje jaučiama ir balandžio 1-oji – melagių diena. Tai visiškai savarakiška moksleivių veikla. Čia labiausiai ir kūrybiškiausiai pasireiškiasi vyresnieji. Į jų pinkles pakliūva ne tik jaunesnieji moksleiviai, bet ir

mokytojai.

Šventų Kalėdų ir Velykų artėjimas mokykloje jaučiamas iš parodėlių: tam skirtų atvirukų, piešinių, prakartėlių, žiemos bei pavasarinių puokščių, margučių ir t.t. Komisija atrinka geriausius darbus, jų autoriams skiriami apdovanojimai.

Dar viena tradicija – mokyklos šventės. Tai mokslo metų pradžia – rugsėjo 1-oji, mokyklos gimtadienis – spalio 1-oji, paskutinio skambučio, mokslo metų pabaigos, brandos atestato įteikimo aktais. Beveik visos šventės yra tradicinės Lietuvos mokyklose. Gal tik kiek skiriasi jų forma. "Lietuvių namų" mokyklos gimtadienio ir mokslo metų pabaigos šventėse koncertuoja moksleiviai. Atnaujinami Parodų kambario eksponatai, kad atvykę tėveliai galėtų rasti savo vaikų darbų (piešinių, rankdarbių). Šiame renginyje įteikiama mokyklos ženklukas rudenį įstojusiems mokiniams, padėkos raštai – labai gerai besimokantiems.

Mokyklos gimtadienio šventėje skelbiami moksleivių literatūrinio konkurso, kuris baigiasi gegužės mėnesį, rezultatai, apdovanojami geriausiųjų kūrinių autoriai. Šiame renginyje duoda priesaiką naujieji mokiniai.

Brandos atestato įteikimo akte abiturientai, sklindant dainos "Lietuva brangi" garsams, atsisveikina su vėliava, pedagogais. Kiekvienam abiturientui įteikiama mokyklos gairė ir padėka su įrašu: "Už viską, ką gero padarei mokyklai". Po to mokyklos vėliava išnešama "poilsui" iki rugsėjo 1-osios.

Dauguma gavusių brandos atestatus lieka Lietuvoje tęsti mokslo. Atvykę mokiniai būriasi į vieną šeimą. Mokykla lieka Namais jų baigusiems ir kiekviena proga traukia vėl aplankyti.

* * *

"Dirva" jau antri metai tęsia pažintį su šia mokykla, skelbia literatūros konkurso laimėtojų rašinius. *Primename, kad šį konkursą remia Amerikos Lietuvių Tautinės sąjungos valdybos nariai – Vanda ir Vaclovas Mažeikos. Kreipiamės į visus "Dirvos" skaitytojus, prašydami juos tapti šios mokyklos rėmėjais. Pirmoji mūsų užduotis – užsakyti "Dirvą" oro paštu "Lietuvių namams", rodantiems patriotinio auklėjimo pavyzdį kitoms atgimstančios Lietuvos mokykloms.*

Neseniai atvykusiems į Ameriką IMIGRANTAI IR PABĖGĖLIAI

Raimonda Mikatavagė

15

Privalėsite nurodyti automobilio pagaminimo metus, pavadinimą, modelį ir variklio numerį. Apdraudos kompanijos norės žinoti, kiek mylių per metus ketinate nuvažiuoti, koks jūsų amžius, kas yra jūsų darbdavys, kur gyvenate, ar esate anksčiau turėję avarijų.

Kuo arčiau miesto gyvenate, tuo bus didesnės apdraudos įmokos, nes padidėja avarijų ir nusikalstamumo tikimybė. Kai paskambinsite į draudimo kompanijas, teiraudamiesi kainos, visa jūsų pateikta informacija bus įvesta į kompiuterį. Todėl vėliau nekeiskite pasakytų duomenų, pavyzdžiui, planuojamo per metus nuvažiuoti mylių skaičiaus ar anksčiau patirtų avarijų. Draudimo polisų (sutarčių) kainos gali svyruoti nuo 700 iki kelių tūkstančių dolerių per metus. Nebūtina iš karto sumokėti visą draudimo įmoką. Ją galite mokėti dalimis. Jeigu jūsų automobilyje įrengtos apsaugos priemonės arba jūs nesate patyrę avarijų, arba mokotės universitete gerais pažymiais, arba esate vedę, arba jūsų automobilis nėra sportinio modelio, arba jame įmontuotos apsauginės oro pagalvės, galite tikėtis įvairių nuolaidų. Būtinai apie jas pasiteiraukite.

Didžiausios draudimo kainos dažniausiai siūlo palankiausias draudimo sąlygas. Paskambinkite į GEICO telefonu 1-800-841-3000 ir sužinokite du dalykus: kokia yra minimali įstatymais apibrėžta draudimo suma ir kokia yra rekomenduojama suma. Kitos didelės draudimo kompanijos yra: Aetna, Allstate ir State Farm. Vietinės telefonų knygos "geltonuosiuose puslapiuose" susirasite skyrių "draudimas" ir užsirašykite šių draudimo kompanijų vietinių agentų telefono numerius. Pirmaisiais gyvenimo Amerikoje metais galite būti priskirti "didelės rizikos" kategorijai, todėl jums teks mokėti didesnes draudimo įmokas. Paklauskite, kada galite tikėtis, jog šios įmokos bus sumažintos, jeigu nepatirsite avarijų. Vėl pri-

menu, jog pasikvieskite į talną draugą, kalbantį jūsų gimtąją kalbą, jeigu jums dar sunku susikalbėti angliškai. Daugeliu atveju draudimas įsigalioja nuo tos dienos, kai paskambinote draudimo agentui.

Kokį draudimo polisą (sutartį) bepasirinktumėte, įvykus draudimui įvykiui, tam tikrą dalį pinigų (deductible) turėsite sumokėti iš savo kišenės. Sakykime, jeigu ši suma yra 250 dolerių, o jūs atsitrenkėte į kitą automobilį, padarydami 450 dolerių žalą, jums teks sumokėti 250 dolerių, o draudimo kompanija sumokės 200. Juo mažesnę sumą, kurią sumokėsite patys, pasirinksite, juo didesnes draudimo įmokas turėsite mokėti.

Jeigu pasiskolinsite draugo automobilį, jo draudimas vistiek galios. Tačiau, jeigu dėl savo kaltės sukelsite avariją, draudimo kompanija gali pareikšti, jog daugiau neturite teisės vairuoti šį automobilį arba kad ji ateityje nebepadengs nuostolių, jeigu jūs vėl tapsite avarijos kaltininku.

Nuomininko atsakomybės draudimas

Primygtinai rekomenduojame visiems nuomojantiems butą ar namą apsidrausti nuo apiplėšimų, gaisro ar kitų nelaimių. Tai jums gali kainuoti apie 100 dolerių per metus. Namų savininko ir nuomininko draudimo polisuose numatyta jūsų nuosavybės apsauga, kuri yra netgi ne mano viduje. Aš gavau beveik visą draudimo sumą, kai mano automobilis buvo vandališkai apgadintas ir pavogtas lagaminėlis su dokumentais. Nuomininko draudimas yra pigus ir jo verta pasinaudoti. Dažniausiai už brangių papuošalų, kailinių, kompiuterinės įrangos ir kitų daiktų draudimą reikia mokėti papildomai. Patartina visą savo turtą nufilmuoti įvaizdajuostę arba nufotografuoti ir laikyti šiuos įrodymus banke išnuomotame seife.

Namo draudimas

Namo draudimas iš esmės nesiskiria nuo nuomininko atsakomybės draudimo. Jis privalomas visiems namų savininkams.

Immigrants and Refugees/ by Raimonda Mikatavagė. Tel: (410) 374-3117. Fax: (410) 374-3569. E-mail: books@melodija.com <http://www.melodija.com>

ABITURIENTAI

Prieš daugelį metų, kiekvieną pavasarį lietuviškoji visuomenė laukdavo abiturientų pristatymo pokylio. Norėdamos atkurti šią gražią tradiciją, iniciatyvos ėmėsi skautų ir ateitininkų organizacijos, kuriose dalyvauja gražūs lietuviško jaunimo būrys. Abiturientų tėveliams padedant, sparčiai ruošiamės 1998-99 m. abiturientų pristatymo pokyliui, kuris įvyks

balandžio 17 d., šeštadienį, 6:30 v.v. Lietuvių namuose.

Mūsų savitraščio puslapiuose supažindinsime Jus su abiturientais, kuriuos pagerbime šiemet.

Pokylio ruošimo komiteto nariai:

Vilija Nasvytytė-Klimienė

Dr. Marius Laniauskas

Ada Stungienė

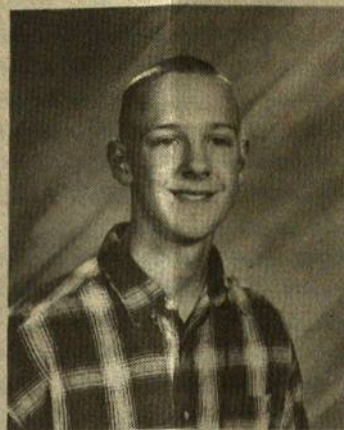
Teresė Kalvaitienė

Nijolė Rukšėnienė

MATAS TAMOŠIŪNAS

Matas 1998 metais baigė *North Royalton* gimnaziją ir studijuoja elektros inžineriją *Cleveland State* universitete.

Jis baigė Šv. Kazimiero lituanistinę mokyklą ir nuo pat jaunų dienų dalyvavo skautų bei ateitininkų organizacijose. Dabar jis jau atlieka vadovo pareigas tiek per

mokslo metus, tiek ir stovyklose. Matas šoko "Grandinė-lės" tautinių šokių grupėje ir dalyvavo "Žaibo" sporto klube lengvosios atletikos bei krepšinio rungtynėse.

Gimnazijoje Matas dalyvavo lengvosios atletikos komandoje, buvo pažymėtas Garbės saraše ("Honor Roll") ir priklausė lotynų kalbos klubui.

1998 metai

LIA KRIVINSKAITĖ

Lia per tris metus baigė baigė *Norton* gimnaziją ir 1998 metais gavo vidurinio mokslo atestatą. Ji priklausė "National Honor Society", "Academic Challenge" komandai, grojo klarnetu ir vaidino gimnazijos spektakliuose. Lia pasižymėjo svarstyboje ir tapo Ohio valstijos finaliste. Gavusi keletą stipendijų, tarpe jų ir "Ohio Academic Merit Scholarship", dabar studijuoja ekonomiką ir istoriją *Duke* universitete. Baigusi universitetą, žada ir toliau gilintis į teisės studijas.

Lia baigė Šv. Kazimiero Lituanistinę mokyklą. Nuo mažų dienų ji kasmet dalyvavo Mokytojų studijų savaitėje, Dainavoje.

MATAS LANIAUSKAS

Matas 1998-aisiais baigė *St. Ignatius* gimnaziją, visus ketverius metus patekdamas į Garbės sąrašus (*Honor Roll*). Priklausė "National Honor Society". Jis yra vysk. A. Pilla išventintas Komunijos dalintoju. Gimnazijoje žaidė tinklinio komandoje, buvo išrinktas jos kapitonu, pateko į *Ohio "All Star"* trečiąją komandą.

Matas baigė Šv. Kazimiero lituanistinę mokyklą ir lankė "Švyturio" lituanistinio

ugdymo kursus. Priklauso ateitininkų organizacijai. Paskutiniu metu vadovavo moksleivių kuopai ir Daina-

vos ateitininkų jaunučių stovykloje. Šoka "Grandinė-lės" tautinių šokių grupėje, žaidžia "Žaibo" LSK krepšinio komandoje. Lengvosios atletikos pabaltiečių rungtynėse jis kelis kartus laimėjo "Out-standing Athlete" premiją.

Dabar Matas *Case Western Reserve* universitete studijuoja kompiuteriką. Nepilnu etatu jis dirba TRW įstaigos kompiuterių skyriuje. Laisvalaikio užsiima įvairiausių žuvų ir kitų gyvūnų priežiūra, sportuoja, bendrauja su draugais.

PILYPAS TARAŠKA

Pilypas 1998 metais baigė *Villa Angela-St. Joseph* gimnaziją ir dabar, gavęs ketverių metų stipendiją JAV ROTC, studijuoja tarptautines studijas bei teisę *Dickinson College, Carlisle, Pennsylvania*.

Mokymdamasis gimnazijoje, dalyvavo futbolo ir plaukimo komandose, moksleivių taryboje, televizijos svarstybų klube ir "National Honor Society". Klasėje jis buvo išrinktas "Most Likely to Succeed", apdovanotas "Business Honors" ir "Ohio Business Teachers Association" pagyrimo žymenimis bei JAV kariuomenės "Scholar-Athlete" medaliu.

Pilypas nuo pat jaunų dienų skautavo Klyvlendo "Pilėnų" tunte. JAV skautų organizacijoje jis pasiekė aukščiausią "Eagle Scout" laipsnį, dalyvavo daugelyje stovyklų bei išvykų, pavyzdinčiai atlikdamas įvairias pareigas.

VENTA CIVINSKAITĖ

Venta šiais metais baigia *Our Lady of the Elms* gimnaziją *Akron, Ohio*. Iš mažens pamėgusi žaisti tinklinį, priklausė gimnazijos tinklinio komandai. Pradinės mokyklos ir gimnazijos orkestruose grojo fleita. Buvusi savo klasės sekretorė, ji dabar eina gimnazijos metraščio fotoredaktorės pareigas.

Venta nuo pačių jauniausių dienų yra veikli lietuvių organizacijose. Ji baigė šv. Kazimiero lituanistinę mokyklą ir lankė "Švyturio" li-

tuanistinio ugdymo kursus. Vadovauja skaučių draugovei "Neringos" tunte, priklauso ateitininkų organizacijai ir

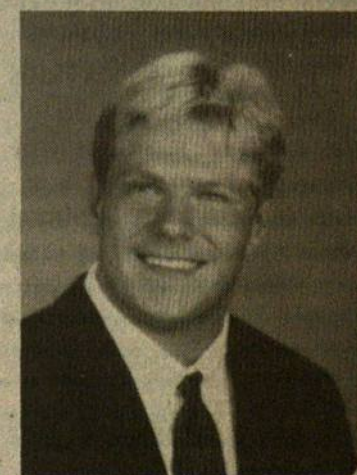
yra vadovė Dainavoje rengiamose jaunučių ateitininkų stovyklose. Venta yra rankdarbių mėgėja, kuria meno darbelius ir audinius, kūrybiškai užsiima su jaunesniais vaikais. Ji dalyvauja šv. Jurgio parapijos chore, gieda ir dažnai palydi choro giesmes kanklėmis bei fleita. Yra dalyvavusi "Žaibo" sporto klubo lengvosios atletikos varžybose.

Venta yra priimta į *Kent State* universitetą, kuriame planuoja studijuoti pedagogiką ir vidaus puošimo mokslus.

JEFF PETRULIS

Jeff Petrulis šį pavasarį baigs *St. Ignatius* gimnaziją, pastoviai užsitarnavęs vietą Garbės sąrašuose. Gimnazijoje jis priklausė "National Honor Society", SADD ir "Promise" klubuose, buvo "Christian Life Community" narys ir Komunijos dalintojas.

Gimnazijoje Jeff pasižymėjo sporte. Šiame sezone jis pateko į amerikietiško futbolo "USA TODAY Player to Watch in Ohio List", Taip pat buvo "The Plain Dealer" laikraščio "Dandy Dozen" saraše ir "All-Star" komandoje. Lengvoje atletikoje jis pasižymėjo disko metime, 1998 metais tapo Ohio valstijos "runner-up" bei *St. Ignatius* gimnazijos čempionu. Jis buvo priimtas "Plain Dealer

Seven County Boys Track All-Star ir "Sun Herald Boys Track All-Star" komandose. Jis dirba trenerio padėjėju savo dvynukių sesučių parapijinėje krepšinio komandoje.

Jeff dar neapsisprendęs, kurį universitetą lankys, nes keli jam siūlo sporto stipendijas.

(Pabaiga - kitame numeryje)

1998

1999 metų

ABITURIENTŲ PRISTATYMO BALIUS

įvyks balandžio 17 d., šeštadienį, 6:30 v.v.
Lietuvių namuose

Maloniai kviečiame visuomenę dalyvauti šiame renginyje, pasidžiaugti kartu su abiturientais bei jų artimaisiais ir pažymėti jų gražios jaunystės pasiekimus!

Bilietai:

suaugusiems – \$25, jaunimui – \$10.

Maloniai prašome bilietus užsisakyti iki balandžio 10 d. pas Dr. Marių Laniauską, tel. (216) 731-7464, arba parapijose - kavutės metu.

VIJEIKIAI

Vladas Vijeikis

Kaip erelis ar gal kaip lėktuvas nuskridau pas savo draugą Florijoną. Uždusęs sakau:

– Turiu nepaprastą žinią.
– Ar bloga? Šiais laikais gerų nelauk.
– Labai gera ir dar įdomi. Štai kaip atsitiko. Susižinojau su savo bendrapavardžiu, gyvenančiu Lietuvoje ir iš jo gavau žinią, kad Utenos apskrityje yra vietovė Vijeikiai. Ar girdėjai? VIJEIKIAI. Pasiziūrėjau į topografinį žemėlapi ir suradau. Tikrai Utenos apskrityje yra Vijeikiai. Ar tai ne svarbi naujiena?

– Ne tik įdomi ir svarbi, bet tau atidaro neaprepiamus horizontus. Dabar gali save vadinti *Vladas von Vijeikis* arba *Vladas de la Vijeikis*. Dabar reikėtų žvilgtelti į istoriją. Nors labai sunarpliota, bet istorija. Buvo tokių, kurie sakė, kad mes prie Baltijos jūros atkeliavome iš Romos. Taigi, tavo prabočiai galėjo vadintis *Vladoti Vijeikini* – taip, kaip *Povaroti Toskanini*. Neištirinėta iki pačių padugnių, bet nėra priežasčių netikėti. Aš tau nupiešiu tavo prabočių vaizdą.

Taigi atkeliavo jie į Utenos apylinkes. Jam patiko. Žmonai sako: "Tu užkurk ugnį, o aš einu medžioti." Grįžo su zuikiu. Išsikėpė. Pernakvojo po egle. Rytą sūnui sako:

– Tu pasibalnok arklių ir jok į apylinkę pasigrobt žmoną. Grožio per daug nežiūrėk. Tik kad būtų sveika ir stipri.

Sūnus taip ir padarė. Dabar, jau turėdamas šeimyną, tavo prabočius sugalvojo sta-

tyti pilį. Surinko akmenų, pasidarė plytų ir pastatė. Apylinkės gyventojai, pavojui ištikus, bėgo į pilį apsaugos ieškoti. Tavo prabočius daugeliui patiko. Išrinko jį valdovu, o tą vietą jo garbei pavadino Vijeikiais. Jis išmoko lietuviškai, nors ir su romėnišku akcentu. Bet kaip ir visais laikais, atsirado pavydėlninkų. Ėmė puldinėti pilį ir pagaliau ją sugriovė. Tavo prabočius persikėlė į Kauną. Ilgainiui viskas užsimiršo. Kaip sakoma, paskendo istorijos rūkuose. Jo ainiai, kaip ir tu, net nežinojo, kad yra tokia vietovė – Vijeikiai.

– Teisingai. Tik dabar sužinojau ir mane tai labai jaudina.

– O tu nesijaudink, bet veik. Nuvažiuok į Lietuvą.

– Nuvažiuoti negali. Turi arba skristi, arba plaukti, – pertraukiau.

– Dėl smulkmenų nesiginčykim. Nuvyk į Lietuvą ir nuvažiuok į Vijeikius.

– Galiu ir skristi su helikopteriu, – vėl pertraukiau.

– Nepatariu. Nusileisi kokio ūkininko rugių lauke, tai tas, atbėgęs su šakėmis, ir tave, ir tavo helikopterį subadys. Geriau važiuok. Taigi, nuvažiuok ir pakasinėk koki daržą. Gal rasi savo prabočių pilies pamatus. Mat akmenis ir plytas jau seniai išnešiojo. Jeigu turi pinigų, tai galėsi atstatyti. O jeigu neturi, tai kreipkis į Lietuvos fondą. Atstatęs pilį galėsi rinkti mokesčius už pažiūrėjimą. Iš lauko – viena kaina, o iš vidaus – brangiau. Galėčiau tau padėti, rinkdamas mokesčius.

Beje, užmiršau vieną labai svarbų reikalą. Reikia nuvykti į Vilnių, nueiti į prezidentūrą ir aiškiai pasakyti: "Utenos apskrityje yra Vijeikiai. Aš – Vijeikis, tad tai yra mano žemė. Tuojau pat man grąžinkite". Patariu, kad su jais reikia kalbėti labai stipriai. Ta biurokratija – sunkiai pralaužiama. Jeigu nejudės, tai pagąsdink, kad kreipsiesi į Jungtines Tautas, NATO, Europos Sąjungą, Izraelį ir dar į ką nors.

aprašė kaip Kauno kalėjime reguliariai vykdavo taip vadinami "kalėjimo išvalymai":

"Dažnai rytais, vos tik sukilus išgirdavome kieme savotišką triukšmą: užia automobilių motorai, girdėti savotiški sužvėrėjusių žmonių riksmas, keiksmas... Kieme stovi dengtas sunkvežimis ir kita mašina, ant kurios yra kulkosvaidis. Kieme švaistosi įsiutę gestapininkai – egzekucinė komanda. Jie visuomet girti... Vienas kalinys man sako, kad 'šiandien – kalėjimo valymas... Atsirado durys ir prižiūrėtojas sako vilniečiui, jaunam lenkui gydytojui: "Florčikai, pasiimk daiktus ir einam"... Pro langelį žiūrintis kalinys mums praneša, kad gestapininkai jau įmetė Florčiką į sunkvežimį..." ... Už kelių minučių prižiūrėtojas vėl atidaro duris: "Raudonikis, pasiimk

(Atkelta iš 5 p.)

daiktus." Po to sunkvežimis, prigrūstas mirčiai pasmerktaisiais, lydimas ginkluotos lengvos mašinos ir ginkluotų motociklininkų, iš kiemo išvyko".

Prieš pat išeidamas iš kalėjimo Kleinaitis matė ir kitą "kalėjimo išvalymą". Jis rašė:

"Tai buvo 1943m. rugpjūčio pabaiga ar rugsėjo pradžia... Ši diena skirta čigonų naikinimui. Kauno apylinkėse gyvenančius čigonus, kurių čia buvo gana daug, ištisomis šeimomis vokiečių gestapas pradėjo vežti į Kauno sunkiųjų darbų kalėjimą. Pririnkę didoką grupę, veždavo juos sunaikinti... Taigi ir tą vidurdienį, užiant mašinų motorams, kalėjimo kieme išgirdome moterų ir mažų kūdikių šauksmus bei aimanas.

...Girta gestapo egzekucinė komanda rėkavo ir mėtė į dengtą sunkvežimį moteris ir mažus vaikus. Klyksmai nustelbė motorų ūžimą... Buvau liudininkas šurpauš vaizdo, kurio niekad nepamiršiu... Čigonų naikinimas vyko jau ne pirmą kartą. Šį darbą vis vykdavo tą patį egzekucinė komanda. Tai buvo sužvėrėjusių budelių gauja... Savo uždavinį vykdavo žiauriai, žiauriai elgdavosi su mirti pasmerktaisiais. Senius, moteris ir vaikus mėtydavo į sunkvežimį lyg kokius daiktus. Sunkvežimio suguldydavo lyg malkų krūvas ant vienos kito. Ne vienas mirdavo nepasiekęs egzekucijos vietos... Savo akimis mačiau, kaip budeliai, nutvėrę kūdikius už sprandų ar kojų, mėtė į sunkvežimį... Kitus daužė lazdomis, kapojo nagaikomis."

MENO KOLEKCIJŲ PARODA BALZEKO MUZIEJUJE

Pasitikdami artėjanti Tūkstantmetį, kuris atneš nežinomą rytojų, būtina sustokime ir pažvelgkime į praeitį: kuo mes dvasiškai gyvi buvome. Juk be praeities kultūrinio lobyno negalėsime kurti ateities. Tad stabtelėkime Balzeko lietuvių kultūros

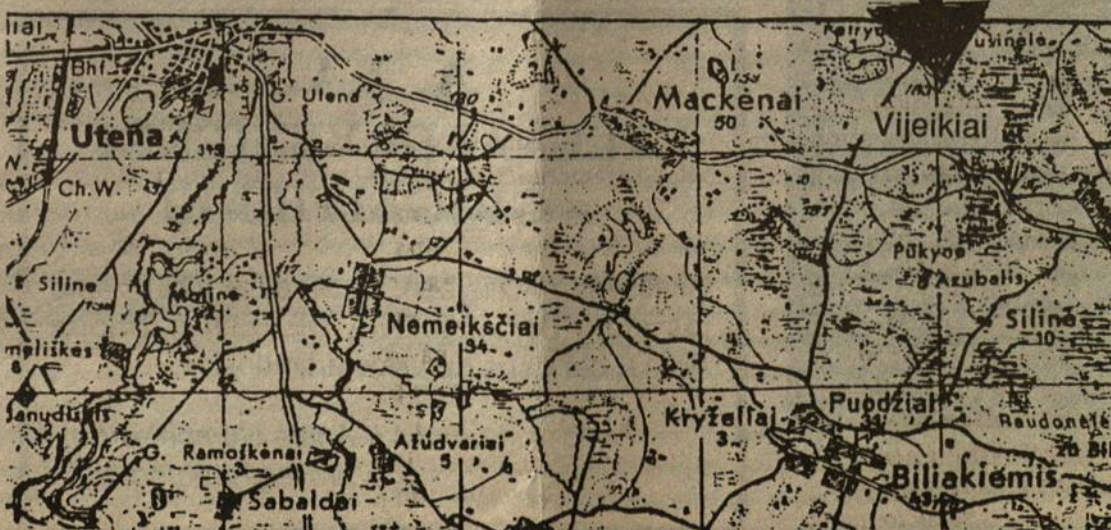
muziejuje, kuriame nuo kovo 15 d. atidaryta nauja lietuvių dailininkų paroda. Joje rodomi nepakartojami ir reti tapybos, medžio raizinių, litografijos, keramikos, skulptūros ir kiti kūrinių, per ilgus metus sukaupti muziejaus meno saugykloje.

Iš Vilniaus važiuodami į Vijeikius, galite aplankyti Kaldinių observatoriją, esančią Molėtų rajone. D. Puškorienės nuotr.

Parodoje, kuri veiks iki balandžio 5 d., galėsite susipažinti su lietuvių dailės kryptimi įvairove ir pasigrožėti darbais, kuriuos sukūrė šie dailininkai: D. Jonkaitytė, L. Kryževičienė, E. Urbaitytė, P. Kaupas, J. Mackevičius, Č. Janušas, J. Paštukas, E. Marčiulionienė, O. Juška, E. Marcinkevičius, A. Mysalo, J. Paukštienė, G. Zumbakis, M. Stankūnas, V. Ratas, V. Kasiulis, V. Svabas, K. Blazek, E. Zapolis, E. Malinauskas, L. Kasperskis, C.R. Petrauskas, Ch. Male, A. Varnas, R. Dalinkevičius, R. Čiurlionis, A. Valis-Labokienė, P. Aleksa.

Visus maloniai kviečiame nepraleisti progos ir apsilankyti kiekvieną dieną nuo 10 val. ryto iki 4 val. vakaro Balzeko lietuvių kultūros muziejuje šiuo adresu: 6500 South Pulaski Rd, Chicago, IL 60629. Tel.: (773) 582 6500. A. D.

Neringa Inc. su Nek.Pr.Marijos Seserimis organizuoja ir praveda stovyklas "Neringos" stovyklavietėje Vermonte

'99m. "NERINGOS" STOVYKLOS

LIETUVIŲ KALBA liepos 11-25 d.d. - vaikams 10-16 metų
liepos 25-31 d.d. - vaikams 6-10 metų
liepos 25-31 d.d. - vaikams 13-16 metų
rugpjūčio 1-7 d.d. - šeimoms su mažais vaikučiais
ANGLŲ KALBA - LIETUVIŲ KILMĖS
rugpjūčio 8-21 d.d. - vaikams 7-16 metų
rugpjūčio 21-24 d.d. - šeimoms su mažais vaikučiais

INFORMACIJA – REGISTRACIJA

kreiptis į Daną Grajauskaitę:

66 Salisbury Rd. Watertown MA 02472

tel: 617-923-4583 e-mail: neringai@yahoo.com

A. A. VYTAUTAS STUOGIS

Vasario 25 d. į amžinybės aruodus iškeliavo Vytautas Stuogis, giliame nuliūdime palikęs žmoną Juliją, dukrą Guodą bei vaikaičius – Audrą ir Michael, seserį Malviną Jasiulienę, gyvenančią Lietuvoje bei kiek anksčiau mirusio brolio Vlodo dukras – Dalią ir Rimą. Velionis Vytautas turėjo keturis brolius. Vladas Stuogis gyveno ir mirė Čikagoje, Kazys ir Petras palaidoti Lietuvoje, Broniaus amžinojo poilsio vieta – Rusija.

Vasario 27-osios vakare Jakubauskų laidotuvių namuose susirinko gausus jo gerbėjų ir bendraminčių būrys bei iš kitų miestų atvykę giminaičiai. Viršuje ir abipus karsto kabojo milžiniški gėlių vainikai. Dievo Motinos parapijos klebonas, kun. Gediminas Kijauskas tarė jautrų žodį apie gyvenimo prasmę ir išsilaisvinimą mirtyje, nes joje nebėra nei kančių, nei ašarų.

Kadangi velionis buvo aktyvus visuomenininkas, tai

trumpu žodžiu su juo atsisveikino Amerikos Lietuvių Tautinės sąjungos vardu – Algis Matulionis, Lietuvių karo veteranų "Ramovės" vardu – Vytautas Januškis ir Lietuvių pensininkų klubo vardu – Henrikas Pikturna. Atsisveikinimo pabaigoje sugiedota "Lietuva brangi".

Sekantį rytą Dievo Motinos parapijos šventovėje šv. Mišių metu kun. G. Kijauskas pasakė jautrų pamokslą, o solistė Virginija Muliolienė su Ritos Kliorienės vargonų palyda sugiedojo kelias giesmes. Nuostabiai nuskambėjo *Gounod "Ave Maria"*. Į Visų Sielų kapines Lietuvos trispalve padengtą karstą lydėjo ilgoka automobilių vilkstinė. Karstas buvo patalpintas mauzoliejuje šalia kelių kitų lietuvių palaikų.

Vytautas Stuogis gimė 1913 m. liepos 13 d. Rygoje, kai jo tėvelis tarnavo Rygos geležinkelio. Susidarius palankioms sąlygoms, tėvas su šeima 1917 metais persikėlė į Lietuvą. Trokšdamas padėti

išvyti bolševikus, jis įstojo į Joniškėlio savanorių batalioną. Lietuvai atgavus nepriklausomybę, Vytauto tėvas ėjo atsakingas Lietuvos geležinkeluose, buvo paskirtas Pasvalio stoties viršininku.

Vytautas lankė įvairias mokyklas, mokėsi amatų ir, atėjęs laikui atlikti karinę prievolę, buvo paskirtas į artilerijos grupę Aukštojoje Panemunėje. Iš ten jis buvo perkeltas į formuojamą priešlėktuvinę grupę ir paskirtas į mokomąją kuopą. Ją labai sėkmingai baigęs 1935 m., buvo apdovanotas vardiniu laikrodžiu, jam suteiktas vyr. puskarininkio laipsnis.

1941 m. lapkričio 17 d. jis vedė Juliją Šukytę ir dirbo įvairius darbus. Gyvenimas slinko ramia vaga, kol Lietuvai pradėjo grėsti antroji sovietų okupacija. 1944 metų vasarą jis su Julija pasitraukė į Vokietiją ir iki atvykimo Amerikon gyveno *Hanau* pabėgėlių stovykloje. Ten gimė jų dukra Guoda. 1951 metais atvykęs į *Cleveland, OH*, jis

A. A. VYTAUTAS STUOGIS

kurį laiką dirbo Šukio spaustuvėje, o vėliau gavo darbą *Twist Drill* įmonėje, kurioje ir ištarnavo iki pensijos.

Išitraukęs į visuomeninę veiklą, V. Stuogis buvo vysk. Valančiaus lituanistinės mokyklos tėvų komiteto išdinininku, LB apylinkės valdybos sekretoriumi, pirmininkavo

lietuvių karo veteranų "Ramovėi". Jo visas gyvenimas buvo skirtas lietuvių labai abipus Atlanto.

Šių eilučių autorė reiškia gilią užuojautą Julijai Stuogienei, dukrai Guodai ir jos vaikams bei visiems artimiesiems.

Aurelija M. Balašaitienė

ATSIŠVEIKINOME SU ALENA DEVENIENE

Vasario 16 d. Čikagoje palaidota viena iš žymiausių Amerikos lietuvių moterų veikėjų – Alena Devenienė (pagal antrąjį jos vyrą – Grigaitienė). Ji iškeliavo amžinybėn vasario 14 d. St. Petersburg mieste, Floridoje, sulaukusi 94 metų amžiaus. Velionė buvo Lietuvos Nepriklausomybės Akto signataro, teisininko Jono Vileišio dukra. Ji ir pati daug dirbo Lietuvos išlaisvinimo iš sovietinės vergijos žygiuose.

Lietuviškoje veikloje Alena pradėjo dalyvauti, dar besimokydama savo gimtojo Vilniaus Vytauto Didžiojo gimnazijoje, kurią baigė 1924 metais. Už pasipriešinimą lenkų okupacinei valdžiai, ji buvo ištremta ir kurį laiką gyveno Kaune, kol kartu su savo vyru išvyko į JAV. Ten išbuvo iki 1928 m. ir grįžo į Lietuvą. 1940-aisiais, kuomet komunistai suėmė jos vyrą, visuomenės veikėją dr. Mykolą Devenį, jai su mažamečiais vaikais pasisekė išvažiuoti į Dėdės Samo žemę. Jos dideliu rūpesčiu bei neeiliniais sugebėjimais pavyko pasiekti, kad jos vyras būtų išlaisvintas iš Vorkutos lagerio ir galėtų grįžti Amerikon. Čia ji darbavosi, kiek tik galėjo įvairiose srityse, beveik iki pat savo mirties.

Vasario 14 d., velionė buvo pašarvota St. Petersburg, FL. Vasario 15 d. įvyko atsisveikinimas. Religines

apeigas koplyčioje atliko evangelikų reformatų kunigas dr. Eugenijus Gerulis. Atsisveikinimo kalbas pasakė vietos lietuvių veikėjai: Albinas Karnius, Juozas Šulaitis, Marija Tūbelytė – Kuhlman. Atsisveikinimą pravedė inž. Jonas Jurkūnas.

Vasario 16 d. jos palaikai lietuviška trispalve uždengta karste buvo atvežti į Ziono evangelikų liuteronų bažnyčią Oak Lawn, IL. Čia tos dienos popietėje buvo surengtos pamaldos, kurių metu maldas skaitė kun. Jonas Juozupaitis ir diakonė Erika Brooks. Diakonė pabrėžė jos veiklą reformatų bažnyčioje. Pažymėjusi, kad velionė ėjo kuratorės pareigas, kalbėjo sakė: "Alena turėjo gerų asmeninių savybių, padėjusių jai įveikti didžiausias kliūtis, turbūt todėl, kad ankstyvą jaunystę praleido Vilniuje,

kuris tada buvo svetimųjų okupuotas. Ji labai anksti išmoko drąsiai kariauti už lietuvių teises. [...] Gyvenant emigracijoje, pasireiškė Alenos talentai visuomeninėje lietuviškoje veikloje, ypatinai dirbant ALTOs ir BALFO organizacijose. Ji dalyvavo tarptautiniuose suvažiavimuose, ginant Lietuvos išlaisvinimo ir tvarkant tremtinių emigracijos reikalus. Visiems ji ištisė pagalbos ranką, nepaisydama religinių ar kitokių įsitikinimų. Buvo linksmo būdo, pasižymėjo gera iškalba. Ji buvo laukiama kalbėtoja įvairiuose suvažiavimuose. Alena turėjo retą sugebėjimą – sutaisyti priešingų pažiūrų žmones ir juos nukreipti bendram darbui".

Bažnyčioje visi gedulingų pamaldų dalyviai buvo įjungti į bendrą giedojimą, vargonuojant muz. Faustui

Stroliai.

Iš Ziono evangelikų liuteronų bažnyčios laidotuvių procesija automobiliais pajudėjo Lietuvių Tautinių kapių link. Ten įvyko paskutinės atsisveikinimo apeigos. Jas čia atliko minėtas kun. J. Juozupaitis. Nuo karsto nuimta Lietuvos trispalvė įteikta dukrai Daliai Bobelienei, atvykusiai iš Vilniaus ir slaugusiai motiną St. Petersburg, FL. Pabaigoje nuskambėjo Lietuvos himno žodžiai.

Visi laidotuvių dalyviai buvo pakviesti gedulingų pietų. Čia į susirinkusius pirmoji prabilo D. Bobelienė, kuri vaizdžiai nupasakojo savo motinos paskutiniųjų metų veiklą. Ji pažymėjo, kad dar praėjusią vasarą Alena viešėjo Lietuvoje, kur atgavo savo ūkį. Velionė net buvo pažadėjusi ten apsigyventi.

Kalbėjo ir mirusiosios

jauniausioji sesuo Rita Bagdonienė, sūnūs – dr. Algirdas ir inž. Kęstutis bei kt. Buvo pristatyti ir kiti artimieji, kai kurie – atvykę net iš Lietuvos.

A. a. Aleną gerai atsimeina tūkstančiai lietuvių – karo pabėgėlių, kuriuos ji lankė stovyklose Vokietijoje ir kuriems ji padėjo, tvarkantis įvairius, ypač emigracijos reikalus. Amerikoje įsteigtas Devenų Kultūros fondas pagelbėjo išleisti ne vieną vertingą knygą ir prisidėjo prie kitų reikšmingų projektų. Sunku net išvardinti visus darbus, kuriuos a. a. Alena su savo vyru bei kitais Devenų šeimos nariais yra nuveikusi. Ji visiems amžiams įėjo į Lietuvos ir JAV istoriją, kaip viena iš reikšmingiausių lietuvių moterų veikėjų. Jos darbų mes niekada nepamiršime!

Edvardas Šulaitis

Devenų ir Bobelių šeimų nariai Ziono evangelikų liuteronų bažnyčioje per a. a. Alenos Devenienės laidotuves.

E. Šulaičio nuotr.

A. † A. ALENAI DEVENIENEI – GRIGAITIENEI

iškeliavus amžinybėn, nuoširdžiai užjaučiame jos sūnų Dr. ALGIRDĄ DEVENĮ ir žmoną ANITĄ bei visus mirusios artimuosius.

*Jonas ir Anelė Gumbelevičiai
ir Regina Kungienė*

MŪSŲ MIESTE IR JO APYLINKĖSE

RENGINIŲ KALENDORIUS

- KOVO 19 d., 4 v.p.p. – BALF'o skyriaus metinis susirinkimas Lietuvių namų apatinėje salėje.
- KOVO 21 d., 12 val. – Lietuvių namų akcininkų metinis susirinkimas.
- KOVO 27-28 d. – šv. Jurgio parapijos velykinių kepinų pardavimas.
- KOVO 28 d., 4 v.p.p. – Ramovės skyriaus narių visuotinis susirinkimas Lietuvių namų apatinėje salėje.
- KOVO 27 ir 29 d. – rinkimų kampanijai. Rengia Klyvlendo moksleivių ateitininkų Maironio kuopa.
- BALANDŽIO 11 d., 11:30 – Atvelykio stalas šv. Jurgio parapijos salėje.
- BALANDŽIO 17 d., Lietuvių namuose – abiturientų pristatymo pokylis. Rengia skautai ir ateitininkai.
- GEGUŽĖS 1-2 dienomis – Šiaurės Amerikos lietuvių jaunučių metinės krepšinio žaidynės Klyvlende. Rengia LSK "Žaibas".
- GEGUŽĖS 7 d., 8 v.v. – Andriaus Mamontovo koncertas Lietuvių namų salėje.
- GEGUŽĖS 9 d. – šv. Jurgio parapijos Pirmos komunijos ir Motinos dienos apeigos.
- GEGUŽĖS 15 d. – loterija (Reverse Raffle) Lietuvių namuose. Pelnas skiriamas Lietuvių namų remontui.
- GEGUŽĖS 23 d. – poezijos vakaras. Rengia LB apylinkės valdyba.
- GEGUŽĖS 31 d., 8:30 val. ryto – Atminimo dienos (Memorial Day) apeigos, Mišios, pusryčiai. Rengia šv. Jurgio parapijos Katalikų karaveteranų 613-asis postas.
- BIRŽELIO 6 d. – Klyvlendo ateitininkų metinės šventės.
- BIRŽELIO 13 d. – Traгіškojo birželio (1941.06.14) paminėjimas. Rengia Klyvlendo Baltijiečių komitetas.
- LIEPOS 18 d., 11:30 val. ryto – šv. Jurgio parapijos gegužinė šios parapijos sodyboje.
- RUGPJŪČIO 22 d. – Lietuvių klubo gegužinė

Amerikos italų klube, toje pačioje vietoje, kaip ir 1998 m. Įvažiavimas iš Euclid gatvės.

• RUGSĖJO 11 d. – "Tėvynės garsų" radijo programos 50 metų jubiliejus: banketas, minėjimas, koncertas.

• RUGSĖJO 25 d. – "Vokietų" moterų choro koncertas. Rengia vyresniųjų skautų "Židinys".

• SPALIO 9-10 d. – Lietuvių dienos, skirtos 100-osioms V. Kudirkos mirties metinėms. Rengia LB apy-

linkės taryba.

• SPALIO 16 d. – Baltijiečių bendravimo vakaras Lietuvių namuose. Rengia Klyvlendo Baltijiečių komitetas.

• LAPKRIČIO 14 d., nuo 11:30 v.r. iki 3:30 v.p.p. – šv.

Jurgio parapijos rudens festivalis.

• GRUODŽIO 18-19 d. – šv. Jurgio parapijos kalėdinių kepinų pardavimas.

• GRUODŽIO 24 d., 9:30 v.v. – bendros Kūčios šv. Jurgio parapijos salėje.

"DIRVAI" AUKOJO:

Korporacijos "Neo-Lithuania" filisterio, a.a. Juozo Žemaičio, gyvenusio Čikagoje, atminimui Halina Bagdonienė, Genė Budraitienė, Petras Buchas, Ona Daškus, Bronė ir Oskaras Kremeriai, Vanda ir Vaclovas Mažeikos, Pranė ir Julius Pakalkos, Marija Ročkuvienė, Jadvyga ir Jokūbas Šidagai, Stasys Tiškevičius, Eleonora ir Mečys Valiukėnai paaukojo \$500.00
A.Lūža, Parma, OH 50

V. Adomavičius, Plano, TX 15
E. Račkauskas, Dorchester MA 15
J. Vasys, Dedham, MA 15
L. Balsys, Naugatuck, CT 10
J. Budreika, Canada 10
E. Jakulis, Wilby, OH 10
J. Kaspariūnas, St. Pete., FL 10
V. Kubilius, Westwood, MA 10
A. Liepinaitis, Riverside, IL 10
B. Jacikevičienė, Rollin., NH 5
J. Žemaitis, Cicero, IL 5

Visiems aukotojams
nuoširdžiai dėkojame

HELP WANTED AIRPORT

- Interior Aircraft Cleaners
- Lavatory & Water Servicing
- IMMEDIATE OPENINGS
- (All Shifts/Full-Time)

No experience necessary. Ideal job for retirees, housewives, students at Cleveland-Hopkins International Airport.

- Paid Training
- Benefits
- Uniforms Provided
- Call toll free
- 24 Hrs/7 Days for details

1-800-571-5359

Ext. 1008

Service Master

an equal opportunity employer

KVIEČIAME VISUS

Į "GINTARO" RESTORANĄ

Pietūs – nuo antradienio iki penktadienio –

11:30 v.r. – 2 v. p.p.:

"naltiesnikai", "zrazai", viščiukas, karbonadas, koldūnai ir skani sriuba.

Penktadieniais, nuo 5 v.p.p. iki 8 v.v.

– žuvies vakaras.

Sekmadeniais, nuo 11:30 v.r. iki 3 v.p.p. –

lietuviški pietūs:

"cepelinai", vėdarai, antiena, koldūnai, kugelis.

LIETUVIŲ NAMAI, 877 E. 185 ST., (216) 531-2131

EUROPA TRAVEL 692-1700

LOWEST AIR FARES
available worldwide

EXPERTS ON TRAVEL TO EAST EUROPE

passports • visas • prepaid tickets

SERVING OUR COMMUNITY
FOR OVER 35 YEARS

"LEADERS IN LOW COST TRAVEL"

JAKUBS AND SON

Laidojimo Įstaiga

William J. Jakubs Sr.
William J. Jakubs Jr.
Kenneth Schmidt
Barbara Jakubs Schmidt

Licenzijuoti direktoriai ir balzamuotojai

936 East 185th Street Cleveland, Ohio 44119
36000 Lakeshore Blvd. Eastlake, Ohio 44095

Telefonas: (216) 531-7770

Laidotuvių koplyčia erdvi, vėsinama, telkianti jaukią atmosferą liūdesio valandoje. Didelė alkštė automobiliams pastatyti.

Kaziuko mugėje Klyvlende (iš kairės): pirmoje eilėje – j.v.s. A. Petukauskienė, j.v.s. A. Paulis, j.v.s., fil. V. Petukauskas, j.v.s. V. Paulienė, s., fil. M. Kižienė. Antroje eilėje: j. s. P. Jokubauskas, j.v.s. A. Levanas, j.s. Dž. Kižys. (Apie tai – kovo 23 d. numeryje) V. Stankaus nuotr.

Rita Staškutė-Žvirblienė

Born To Travel

26949 Chagrin Blvd. #103 (Ohio Savings Building)
CLEVELAND, OH 44122
Tel: (216) 831-5530 & (800) 366-9980
Fax: (216) 831-5028

KELIONĖS Į LIETUVĄ – 1999

Visi skrydžiai – geriausiomis kainomis

Atstovaujame FINNAIR, SAS ir kitas oro linijas.

Bendradarbiaujame su "Lietuvos avialinijomis".

MATAS REALTY

Rita P. Matienė • Broker • Savininkė
State Certified Real Estate Appraiser – įkainuotoja
Profesionalus pataravimas perkant, parduodant ir įkainuojant namus

V. R. MATAS

Vytas R. Matas • Attorney-at-Law • Advokatas

Visi teisiniai pataravimai

17938 Neff Rd. Cleveland, OH 44119 2412 Cedarwood Rd. Pepper Pike, OH 44124
(216) 486-2530 (440) 473-2530

ĮDOMI PASKAITA

Visus kviečiame į įdomią paskaitą, kurią galėsite išklausyti kovo 25 d., 4:30 v. p. p. *Case Western Reserve University Hatch* auditorijoje, Baker pastate Euclid Ave. Cleveland, Ohio. Religijos ir sociologijos profesorius Hillel Levine pristatys savo naują knygą *"In Search of Sugihara"* (The Free Press, 1996). Šis profesorius yra gerai žinomas Amerikoje. Jį dažnai kviečia pasisakyti televizijoje.

Lietuviams turėtų būti įdomu tai, kad Chiune Sugihara 1940 metais dirbo Kaune Japonijos pasiuntinybėje. Kai vokiečiai užėmė Lenkiją,

žydai tūkstančiais bėgo į Lietuvą. Beveik visi jie atsidūrė prie Japonijos pasiuntinybės durų. Neklausydamas savo valdžios nurodymų jis išrašė apie 20,000 vizų šitiems pabėgėliams.

1985 m. Sugihara Izraelyje gavo svarbų žymenį – "Righteous Among Nations". Jis – vienintelis Azijos gyventojas, gavęs tokį pripažinimą. *Yaotsu vietovėje*, Japonijoje po Ch. Sugiharos mirties buvo pastatytas paminklas šitam didvyriui.

Dainius Degesys
LB Klyvlendo apylinkės
valdybos kopirmininkas

Japonijos konsulas Ch. Sugihara su sūnumi Hiroki. Nuotrauka iš knygos "Passage to Freedom. The Sugihara Story."

P.S. TIRE Inc.

Complete Front End Service

481-5397

New and used Tires, Brakes, Shocks, Struts, Mufflers, lube oil and Filter

• Buy any 4 tires and receive a P.S. Tire hat!

OPEN

Mon.-Fri.: 8 am to 6 pm

866 E. 200 th St.

Sat.: 8 am to 4 pm

Cleveland, Oh. 44119

Paul Stefanac

Skambinkite į Lietuvą iš bet kur ir bet kada už

45 centus už minutę

Skambinkite Telegroup atstovui
ATLANTIC EXPRESS CORP.

dėl platesnės informacijos ir telefono
pajungimo. 9.9 c. skambučiams JAV. **CALL BACK SERVICE**

SKAMBINKITE TEL. 1-888-615-2148

Taip pat persiunčiame ir pristatome siuntinius Lietuvoje, Latvijoje, Estijoje, Rusijoje, Ukrainoje, Karaliaučiaus sr. ir Lenkijoje. Persiunčiame pinigus.

Užsisakykite amerikietiško maisto kompleksus.

IŠ TOLIAU SKAMBINKITE: 1-800-775-7363

ATLANTIC EXPRESS CORP. ATSTOVAS CLEVELAND'e

LITMA IMPORT-EXPORT, Inc.

Skyrius dirba:

639 East 185 Str., Cleveland, OH 44119

II-V 10AM - 6PM

Tel. 216-481-0011

VI 10AM - 3PM

Kultūros renginių tvarkaraštis

Kovo 17-31 d.

• Kovo 17 d. 8 v.v. – nemokamas chorinių F.J. Haydn kūrinų koncertas. University Circle Chorale presents Haydn's Creation. Cleve Institute of Music, 11021 East Blvd. Tel. 216/791-5000.

• Kovo 18 d. 7:30-8:30 v.v. – vaizdai iš Havajų. Aloha Hawaii, slide exploration. Brecksville Nature Ctr., iš Rt. 82 (Chippewa Rd.), Brecksville. Tel. 440/526-1012.

• Kovo 19 d. 6:30 v.v. – atvirkštinė loterija šokių vakarienėje / Reverse Raffle Dinner Dance. Epilepsy Foundation at Landerhaven, 6111 Landerhaven Rd. Mayfield Hts. Tel. 216/579-1330.

• Kovo 19 d. 7:30 v.v. – "Tylioji perkūnija". Silent Thunder: Among Elephants. Dr. Katy Payne išpūdziai iš Kenijos, Namibijos ir Zimbabvės. Cleve Museum of Natural History, 1 Wade Oval Dr., University Circle. Bilietai: \$8 – suaugusiems, \$7 – studentams ir senoliams. Tel. 216/231-1177.

• Kovo 19 d. 7-8 v.v. – filmas "Tako pabaiga". End of the Trail. Movie Night at Garfield Nature Ctr., Broadway Ave. arba Turney Rd. įvažiavimas. Tel. 216/ 341-

3152.

• Kovo 20 d. 1-2:30 v.p. – paskutinė žiemos iškyla. On the Last Day of the Winter. North Chagrin Reserv. nuo Rogers Rd. parking lot. Sunset Ln. iš Rt. 91 (SOM), Mayfield Vlg. Tel. 440/473-3370.

• Kovo 20 d. 9 v.v. – moterų sveikatos diena. Fairview Hospital – Women's Health Day. Wagner's Country Inn, 30855 Center Ridge Rd., Westlake. Tel. 216/4767-7212.

• Kovo 21 d. 11 v.r. – 4 v.p.p. – peslių sekmadienis / Buzzards Sunday, Hinckley Reserv. Jau 40 m. kovo 15 d. pesliai kasmet parskrenda iš pietų. Parke – prie peslių tūpyklos (Buzzard Roost) bus pasakojami padavimai, dainos, iškylos aplink ežerą ir t.t. Hinckley miestelyje bus paroda ir blynų priešpiečiai – 7 v.r. – 3 v.; p.p. Buzzard Roost Hinckley Reserv. – West Drive & State Rd., Hinckley Twp. Tel. 440/526-1012.

• Kovo 23 d. 5:30-7:30 v.v. – nemokamas naujų narių sutikimas. Women's City Club. New Member Open House. Mirror Rm., Universi-

ty Club, 3813 Euclid Ave. Tel. 216/881-1101.

• Kovo 27 d. 2 v. p.p. – Kalifornijos indėnų krepšiai – nemokama Sharon Dean paskaita. Cleve Museum of Natural History, 1 Wade Oval Dr., University Circle. Te. 216 231-1177.

• Kovo 27 d. 9 v.r. – investavimas kompiuteriu. – Computer Investors Toolkit. Nat'l Assoc. of Investors Corp., Lorain Community College, 1005 Abbe Rd., Elyria. Tel. 440/449-1247.

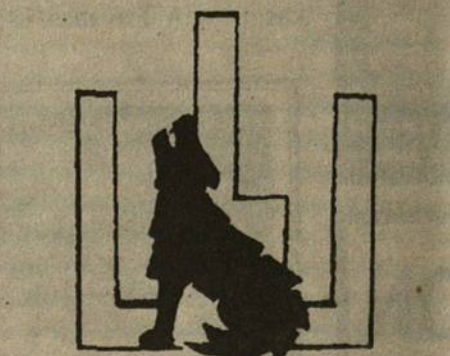
• Kovo 27 – birželio 20 d., šeštadienį, 11 v.r. ir 1 v. p.p. ir sekmadienį, 1 v.; p.p. – pavasario žvaigždės / Stars of Spring. Programa planetariume. Cleve Museum of Natural History, 1 Wade Oval Dr., University Circle. Bilietai: \$1.50 ir mokestis už įėjimą į muziejų. Tel. 216/ 231-1177.

• Kovo mėn. – gegužės 23 d. – "Dingęs pasaulis: Jūros parkas". The Lost World: Jurassic Park, paroda Cleve Museum of Natural History, 1 Wade Oval Dr., University Circle. Laikas: pirmadienį – šeštadienį 10v.r. – 5 v.p.p.; sekmadienį 12-5 v. p.p. Tel. 216/231-4600. Ger. J.

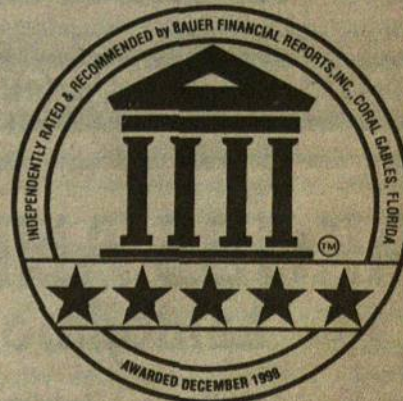
Estijos nepriklausomybės šventėje. Amerikos estų tarybos Klyvlendo skyriaus pirmininkas, Jungtinio baltijiečių komiteto narys Andreas Traks (trečias iš kairės) su minėjime pagerbtais kovotojais už Estijos laisvę.

V. Stankaus nuotr.

TAUPA

LITHUANIAN CREDIT UNION

TELEFONAS 216.481.6677 <> E-MAIL TAUPA@AOL.COM

767 EAST 185th STREET CLEVELAND OHIO 44119

DARBO VALANDOS: antradienį, trečiadienį

ir ketvirtadienį ----- 9:00v.r. - 4:00p.p.

penktadienį ----- 9:00v.r. - 6:00p.p.

šeštadienį ----- 9:00v.r. - 12:00p.p.

sekmadienį parapijoje ----- 11:00v.r. - 12:00p.p.

Kiekviena taupomoji sąskaita, federalinės valdžios (NCUA) apdrausta iki \$100,000